

1. Inleiding

Op vraag van de stad Mechelen heeft het Agentschap Integratie & Inburgering het beschikbare cijfermateriaal gebundeld in deze nota. Het cijfermateriaal is het resultaat van een intensieve samenwerking tussen het Agentschap Integratie & Inburgering en de provincie Antwerpen.

Cijfers zijn een belangrijke steun voor het welzijns- en integratiebeleid van de stad. Dat welzijns- en integratiebeleid moet zich richten op de samenleving in haar geheel. Dankzij deze omgevingsanalyse krijgen we een actueel beeld van samenleving in Mechelen, in al haar diversiteit.

In deze nota beschrijven we de Mechelse diversiteit aan de hand van een aantal parameters; herkomstlanden en verschillen in geslacht en leeftijd, en in gezinssamenstelling. De data over kinderen van 0 tot 2 jaar stellen ons in staat om een blik te werpen op de kleuterklas van de toekomst op wijkniveau. In combinatie met data vanuit het onderwijs vormen deze cijfers een interessant uitgangspunt voor het Mechelse onderwijsbeleid, nu en in de toekomst. We kijken ook naar de diversiteit op de arbeidsmarkt en nemen de Mechelse armoede onder de loep.

2. Bevolking van buitenlandse herkomst

2.1. Bron en definitie

Nationaliteit is geen geschikte maatstaf voor diversiteit omdat een groot aantal personen van buitenlandse herkomst de Belgische nationaliteit hebben. Daarom wordt hier gekeken naar buitenlandse herkomst.

De bron van deze gegevens is de databank van het Steunpunt Sociale Planning van de Provincie Antwerpen. Deze databank bevat anonieme gegevens uit het Rijksregister. Op basis hiervan is het mogelijk de herkomst vast te stellen, met name door rekening te houden met de nationaliteit bij geboorte van de persoon zelf én met de nationaliteit bij geboorte van de ouders. Deze werkwijze sluit aan bij een onderdeel van de definitie van de bijzondere doelgroepen in het decreet betreffende het Vlaams integratie- en inburgeringsbeleid van 7 juni 2013: “personen die legaal en langdurig in België verblijven, en die bij hun geboorte niet de Belgische nationaliteiten bezaten of van wie minstens een van de ouders bij geboorte niet de Belgische nationaliteit bezat”.

Hier wordt de situatie op 1 januari 2015 beschreven.

Gehanteerde definities bij de groepering van herkomstlanden:

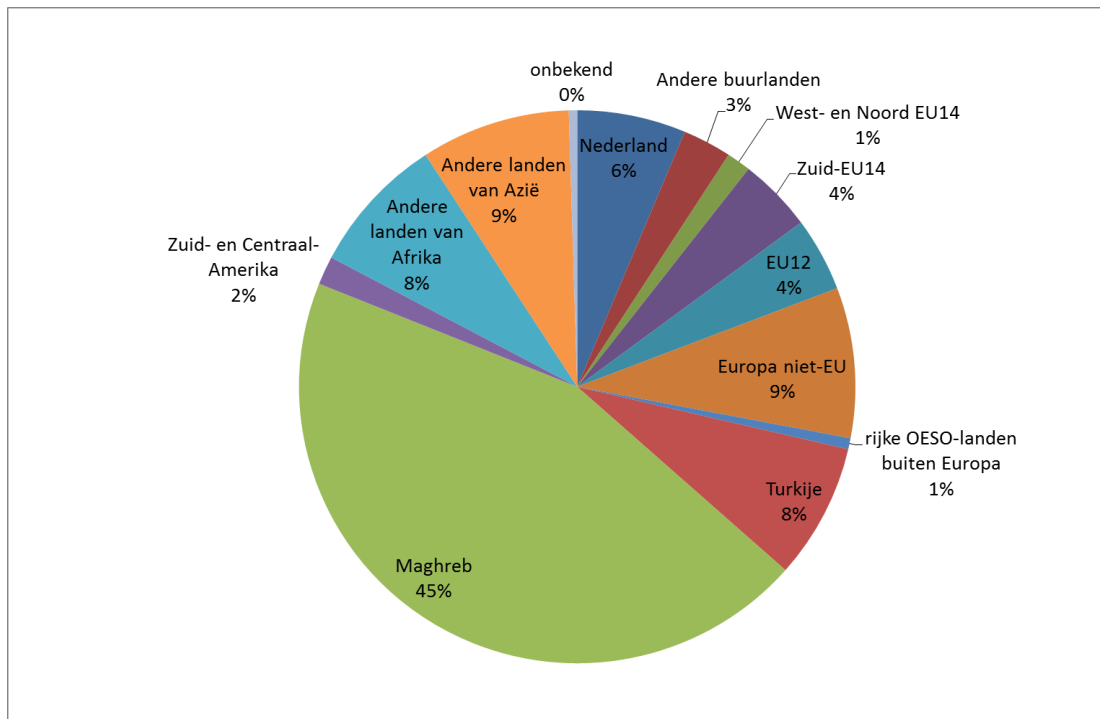
- Andere buurlanden: Frankrijk, Duitsland en Luxemburg;
- West- en Noord-EU 14: Ierland, Verenigd Koninkrijk, Oostenrijk, Denemarken, Zweden en Finland;
- Zuid-EU14-landen: Italië, Spanje, Portugal, Griekenland;
- EU12-landen: Estland, Letland, Litouwen, Polen, Tsjechië, Slowakije, Hongarije, Slovenië, Bulgarije, Roemenië, Malta en Cyprus;
- Maghreblanden: Marokko, Algerije, Tunesië, Libië en Mauritanië;

- Rijke OESO-landen buiten Europa: Noord-Amerika, Oceanië en andere landen die de Wereldbank omschrijft als “High-income OECD countries” buiten Europa.

2.2. Herkomstlanden

In Mechelen wonen 24.995 personen met een niet-Belgische herkomst. Op een totale bevolking van 84.114 personen is dit 29,7%. Dat is bijna het dubbele van het provinciale gemiddelde van 15,4% (provincie Antwerpen uitgezonderd de stad Antwerpen).

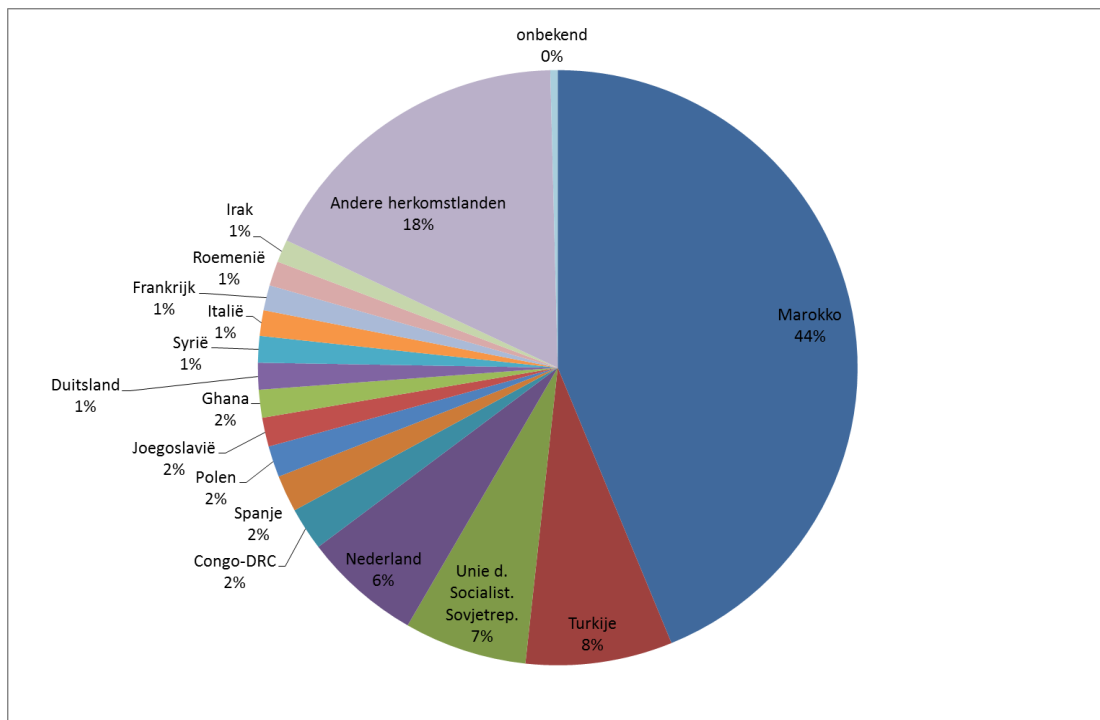
Figuur 1. Bevolking van buitenlandse herkomst naar gegroepede herkomstlanden in Mechelen (2015)

Bron: Rijksregister, Steunpunt Sociale Planning provincie Antwerpen

De meerderheid van de personen van buitenlandse herkomst (45% van de 24.995 personen met een buitenlandse herkomst) heeft een herkomst in de Maghreblanden. 9% heeft een herkomst in de Europese niet-EU landen, 9% ook in de Aziatische landen. Telkens 8% heeft een herkomst in de andere Afrikaanse landen, en in Turkije.

Figuur 2. Bevolking van buitenlandse herkomst naar uniek herkomstland in Mechelen (2015)

Bron: Rijksregister, Steunpunt Sociale Planning provincie Antwerpen

Bekijken we de unieke herkomstlanden van de bevolking van buitenlandse herkomst, dan wordt een grote diversiteit zichtbaar: we tellen 138 verschillende herkomstlanden.

44% van de bevolking van buitenlandse herkomst heeft Marokkaanse roots. Daarna volgen Turkije (8%), de Unie van Socialistische Sovjetrepublieken (7%) en Nederland (6%). Deze vier herkomstlanden vertegenwoordigen samen bijna twee derde van de bevolking. In de grafiek zijn nog elf andere herkomstlanden zichtbaar, die telkens tussen drie- en zeshonderd personen tellen. Onder 'andere herkomstlanden' vinden we samen 123 landen met elk minder dan driehonderd personen.

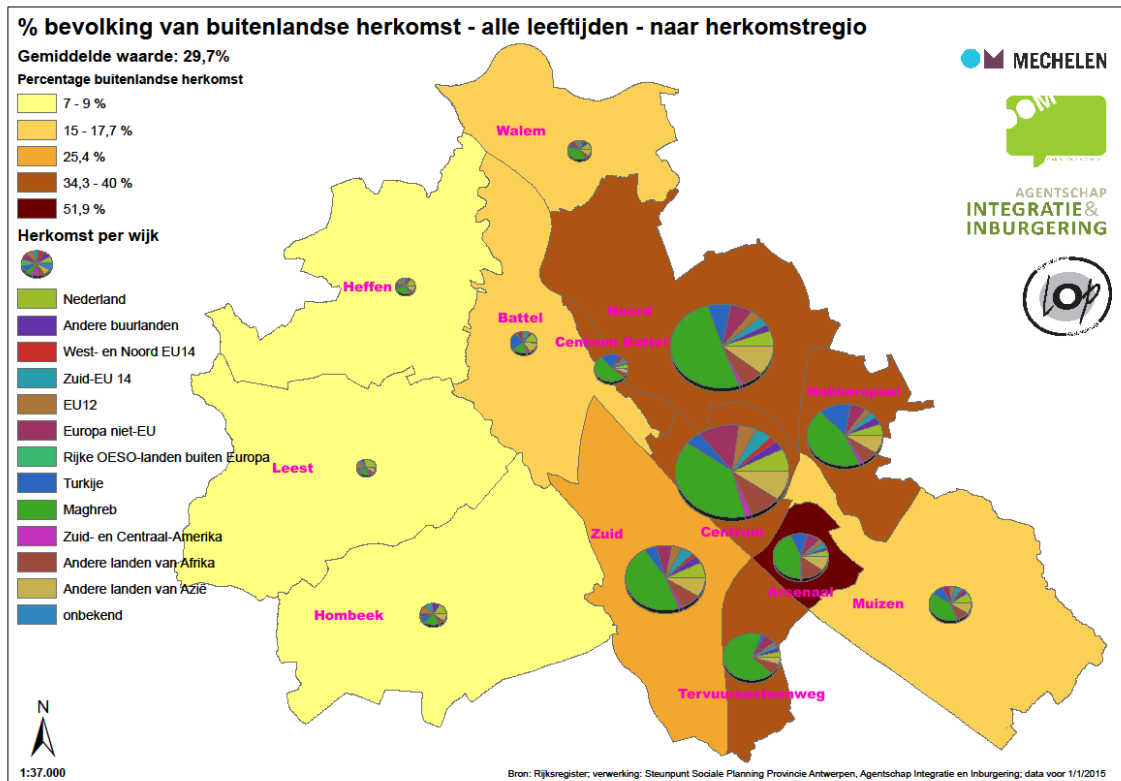
Door naar herkomst te kijken maken we de diversiteit zichtbaar van personen die Belg zijn geworden of als Belg zijn geboren uit ouders die Belg zijn geworden. Maar achter deze werkwijze blijft nog steeds diversiteit verscholen. De groep personen van Turkse herkomst herbergt ook de bevolking van Turks-Assyrische herkomst. Uit de praktijk weten we dat in Mechelen een grote Assyrische gemeenschap woont, afkomstig uit het Oosten van Turkije. Bij de groep van herkomst USSR gaat het ten dele om personen van Armeense herkomst. Armenië maakte tot 1991 deel uit van de Unie der Socialistische Sovjetrepublieken. Uit de praktijk weten we dat in Mechelen een grote Armeense gemeenschap woont. Omdat onze database voortbouwt op nationaliteitsgeschiedenis wordt dit zo zijn opgenomen.

2.3. Wijken

Over heel Mechelen is 29,7% van de bevolking van buitenlandse herkomst. De verschillen tussen de Mechelse wijken zijn echter groot, zoals kaart 1 hieronder aantoont. De kleur op kaart 1 toont per wijk het percentage personen van buitenlandse herkomst in de wijk. De cirkeldiagrammen tonen de her-

komstlanden, hun grootte varieert naargelang de omvang van de bevolking van buitenlandse herkomst in die wijk.

Kaart 1: % bevolking van buitenlandse herkomst – alle leeftijden – naar herkomstregio

De wijken Arsenaal (51,9%) en Nekkerspoei (40,1%) tellen een proportioneel grote bevolking van buitenlandse herkomst. Ook de wijken Tervuursesteenweg, Noord, Centrum en Centrum/Battel tellen een hoger dan gemiddelde bevolking van buitenlandse herkomst (tussen 34,3% en 36,7%). In de wijk Zuid is het aandeel iets onder het gemiddelde (25,4%). In alle andere wijken is het percentage bevolking van buitenlandse herkomst ruim lager dan het gemiddelde.

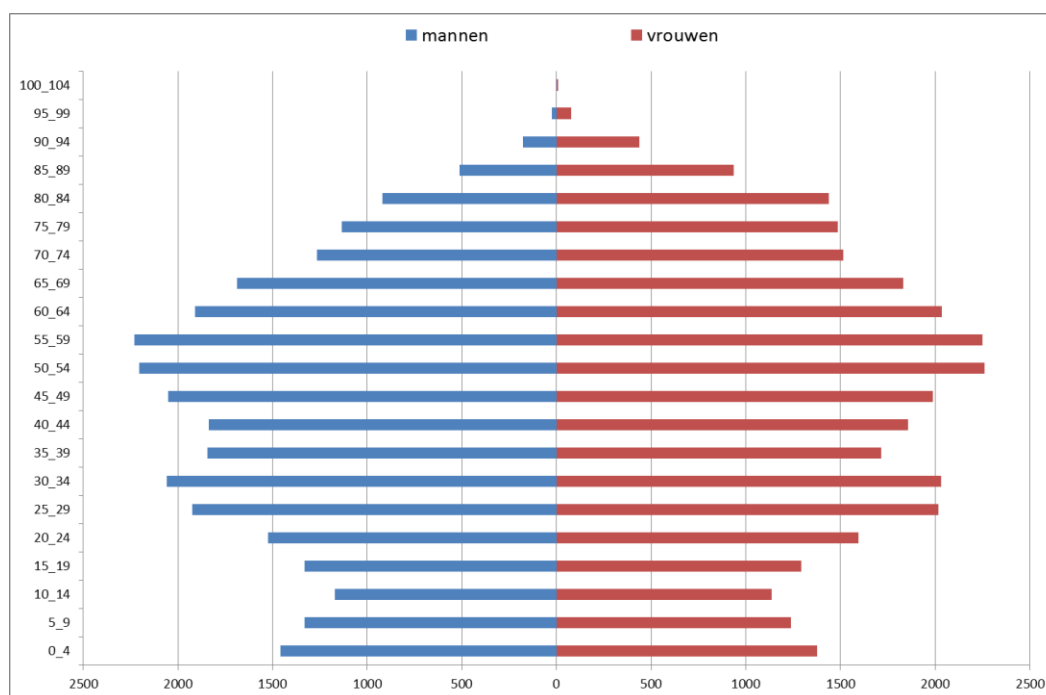
In de wijken met een proportioneel grote bevolking van buitenlandse herkomst primeert het aandeel van Maghrebijnse herkomst: in Tervuursesteenweg is 69% van de bevolking van buitenlandse herkomst van Maghrebijnse herkomst, in de wijken Centrum/Battel en Noord schommelt dit cijfer rond de 50% en in de wijken Nekkerspoei, Muizen, Zuid, Walem en Centrum is tussen 38% en 46% van de bevolking van buitenlandse herkomst van Maghrebijnse herkomst. In de wijken Battel, Hombreek, Leest en Heffen is de bevolking van buitenlandse herkomst kleiner, maar ook gevarieerder, zonder dat een herkomstregio primeert.

3. Diversiteit en leeftijd

De bevolking van buitenlandse herkomst is jonger dan de bevolking van Belgische herkomst.

3.1. Belgisch – EU – niet-EU

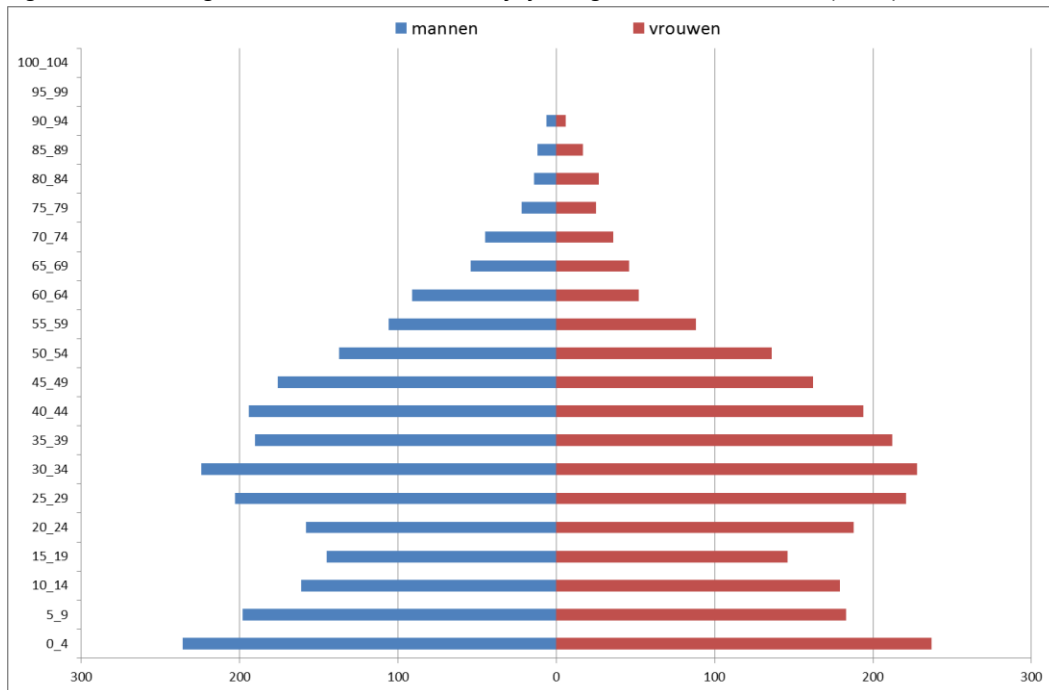
Figuur 3. Bevolking van Belgische herkomst naar leeftijd en geslacht in Mechelen (2015)

Bron: Rijksregister, Steunpunt Sociale Planning provincie Antwerpen

Bij de bevolking van Belgische herkomst is de vergrijzing duidelijk zichtbaar in de bevolkingspiramide. De leeftijdscategorieën tussen 50 en 60 jaar oud zijn de grootste, maar ook de leeftijdscategorieën tussen 25 en 35 jaar vormen grote groepen. Opvallend is dat de jongste leeftijdscategorieën, tussen 0 en 10 jaar, een grotere groep vormen dan de categorieën tussen 10 en 20 jaar. Een schuchtere vergroening?

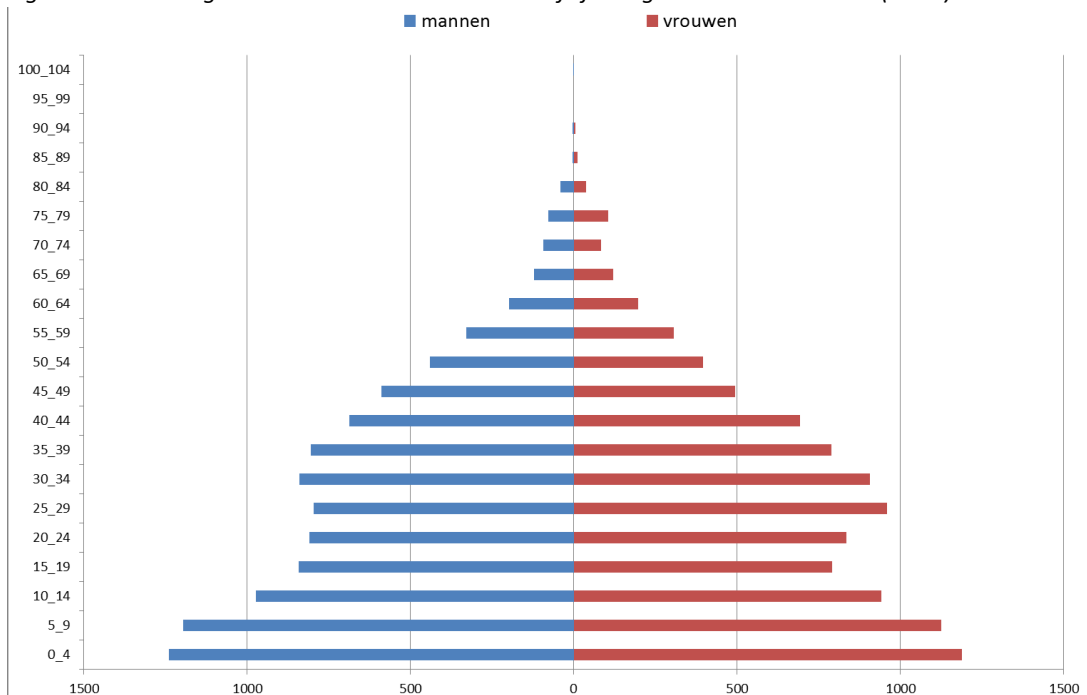
Figuur 4. Bevolking van EU herkomst naar leeftijd en geslacht in Mechelen (2015)

Bron: Rijksregister, Steunpunt Sociale Planning provincie Antwerpen

Bij de bevolking van EU-herkomst zien we geen vergrijzing. De grootste leeftijdscategorie is die tussen 0 en 4 jaar oud, ook de categorie 5 tot 10 vormt een grote groep. De leeftijdscategorieën tussen 25 en 50 jaar oud zijn telkens eveneens grote groepen. Het gaat dus om enerzijds een grote jonge bevolking, anderzijds om een grote beroepsbevolking.

Figuur 5. Bevolking van niet-EU herkomst naar leeftijd en geslacht in Mechelen (2015)

Bron: Rijksregister, Steunpunt Sociale Planning provincie Antwerpen

De bevolking van niet-EU herkomst is nog jonger. De grootste leeftijdscategorieën zijn die tussen 0 en 10 jaar oud.

Tabel 1. Bevolking naar herkomst en opdeling in leeftijdscategorieën

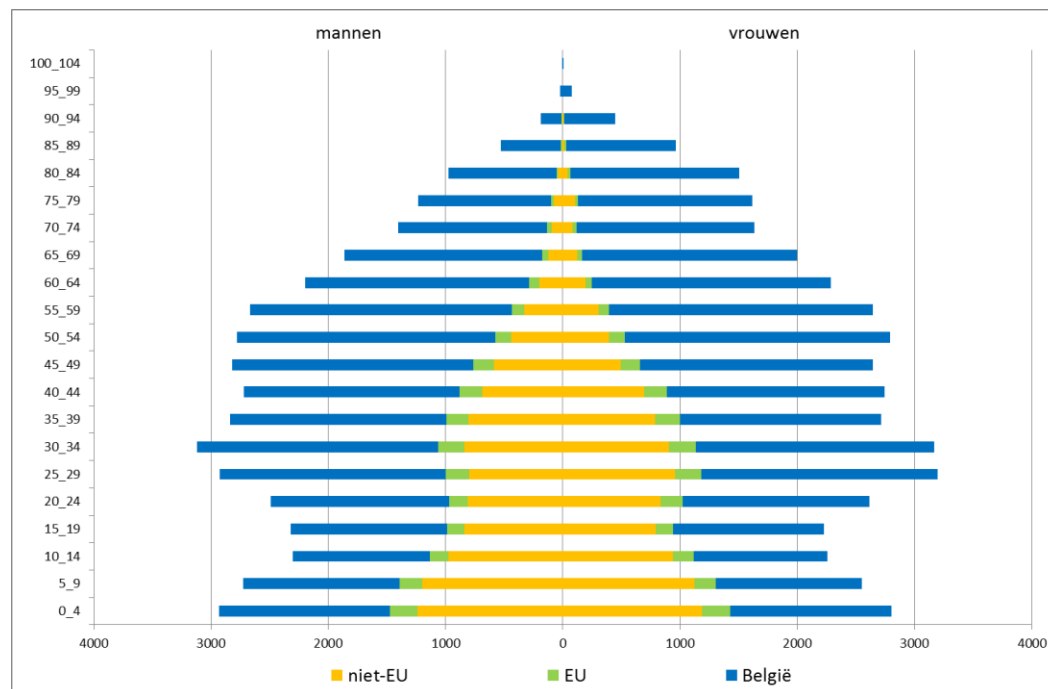
	Belgische herkomst	EU herkomst	niet-EU herkomst
0 tot 24 jaar	23%	39%	50%
25 tot 49 jaar	33%	42%	38%
50 tot 65 jaar	22%	13%	9%
65 jaar en ouder	23%	7%	4%
Totaal	100%	100%	100%
Aantal personen	59.114	4.755	20.069

Bron: Rijksregister, Steunpunt Sociale Planning provincie Antwerpen

De tabel vat de voorgaande informatie samen.

3.2. In perspectief van de totale bevolking

Figuur 6. Bevolking naar leeftijd, geslacht en herkomst in Mechelen (2015)

Bron: Rijksregister, Steunpunt Sociale Planning provincie Antwerpen

Het uitzicht van de totale piramide is anders dan elke piramide apart. Het is duidelijk dat bij de jongste bevolking het aandeel personen van buitenlandse herkomst groter is, vooral het aandeel van niet-EU herkomst weegt daarin sterk door.

Tabel 2. Aandeel bevolking van buitenlandse herkomst per leeftijdscategorie in Mechelen (2015)

Leeftijdscategorie	Totaal aantal personen	% bevolking van buitenlandse herkomst
0 - 2 jaar	3.477	50%
3 - 5 jaar	3.380	52%
6 - 11 jaar	5.985	51%
12 - 17 jaar	5.508	45%
18 - 19 jaar	1.776	42%
20 - 24 jaar	5.109	39%
25 - 49 jaar	28.943	33%
50 - 64 jaar	15.374	16%
65 - 79 jaar	9.748	8%
80plus	4.692	4%
Alle leeftijden	83.992	30%

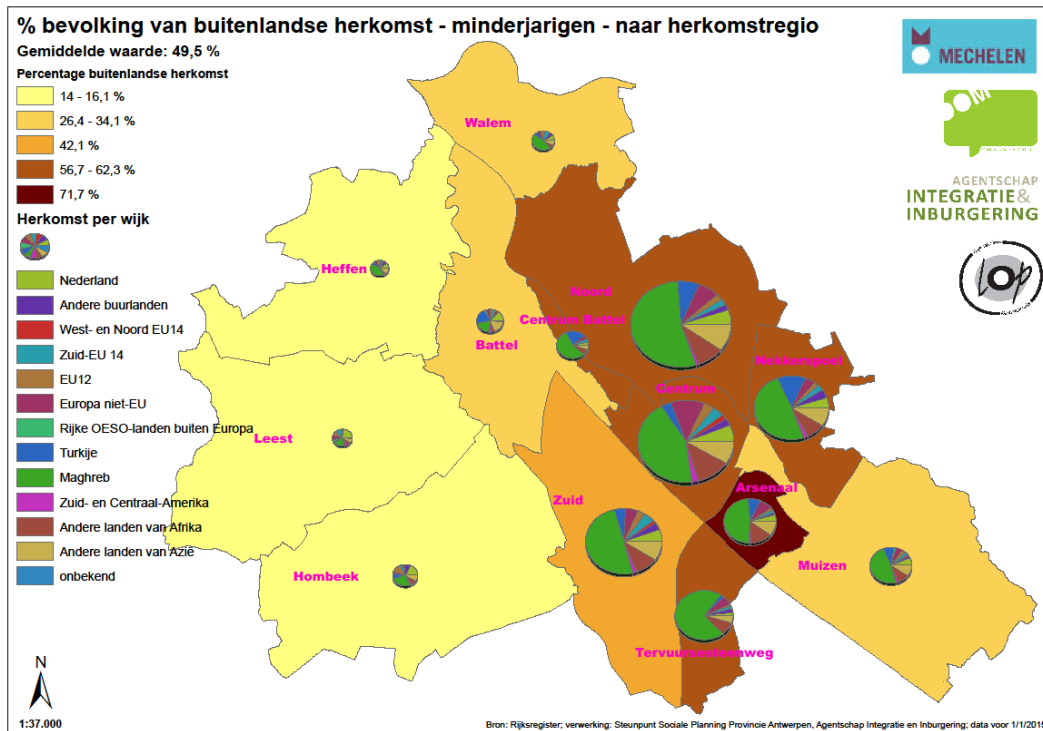
Bron: Rijksregister, Steunpunt Sociale Planning provincie Antwerpen

Bij de kinderen tussen 0 en 12 jaar is telkens de helft of meer van buitenlandse herkomst. Bij jongeren tussen 12 en 20 jaar ligt dit aandeel tussen 40% en 45%. Pas vanaf de leeftijdscategorie tussen 25 en 49 jaar benadert het percentage het gemiddelde van 30%.

3.3. Minderjarigen in de wijken

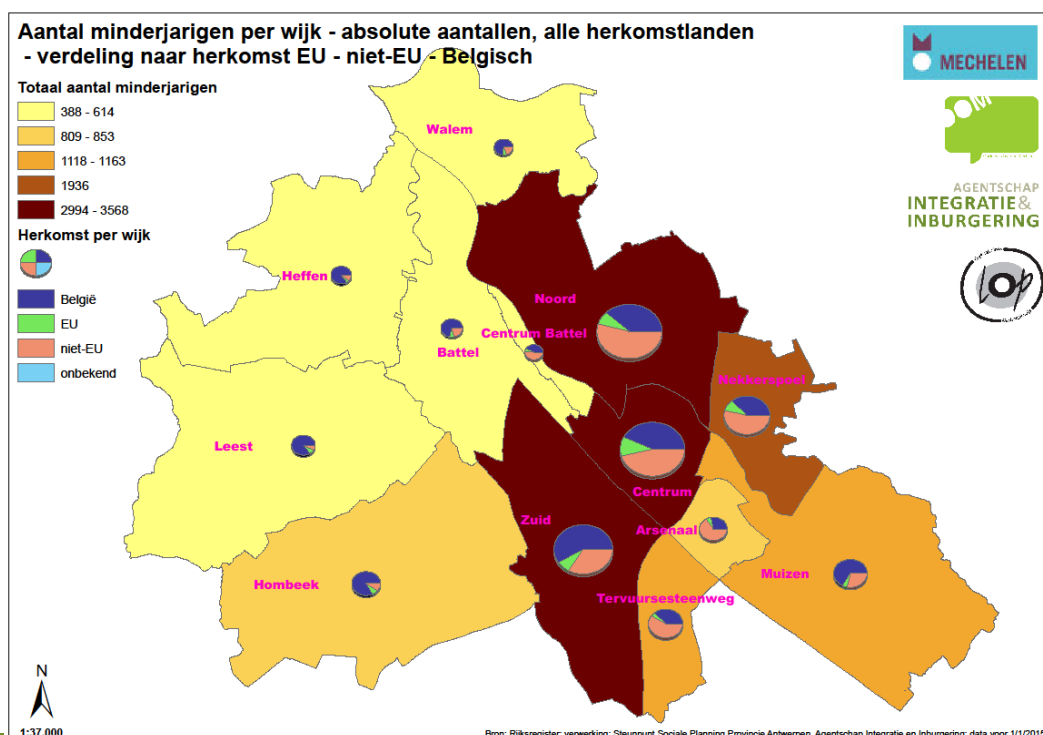
Kaart 2 geeft per wijk het aandeel minderjarigen van buitenlandse herkomst. Voor heel Mechelen is dat 49,5%. De verschillen per wijk zijn echter groot. In de wijk Arsenaal is 71,7% van de minderjarigen van buitenlandse herkomst. Ook in de wijken Nekkerspoel, Noord en Tervuursesteenweg ligt dit cijfer boven 60%. In de wijken Centrum en Centrum/Battel is meer dan 55% van de minderjarigen van buitenlandse herkomst. De wijken Heffen, Hombeek en Leest vertonen dan weer veel lagere cijfers, daar is rond de 15% van de minderjarigen van buitenlandse herkomst.

Kaart 2: % bevolking van buitenlandse herkomst – minderjarigen – naar herkomstregio

Kaart 3 geeft per wijk de absolute aantallen weer, dit is immers van belang voor de onderwijscapaciteit. De wijken Noord en Centrum tellen het grootste aantal minderjarigen (telkens meer dan 3.500 personen). In de wijk Zuid gaat het om bijna 3.000 personen. In de wijk Nekkerspoel wonen er meer dan 1.900 minderjarigen, de wijken Tervuursesteenweg en Muizen tellen elk meer dan 1.100 minderjarigen. In de wijken Arsenaal, Battel, Hombeek en Leest wonen telkens tussen 500 en 1.000 minderjarigen. De wijken Heffen, Walem en Centrum/Battel tellen elk minder dan 500 minderjarigen.

Kaart 3: Aantal minderjarigen per wijk – absolute aantallen, alle herkomstlanden.

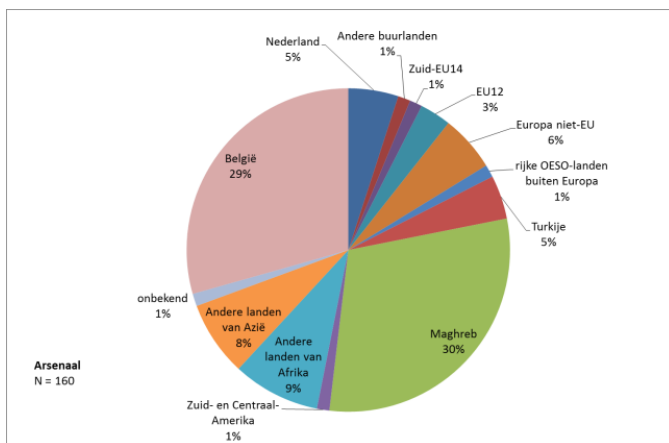
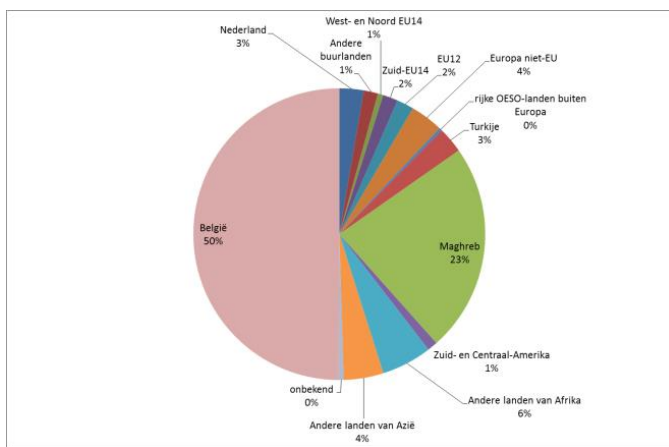

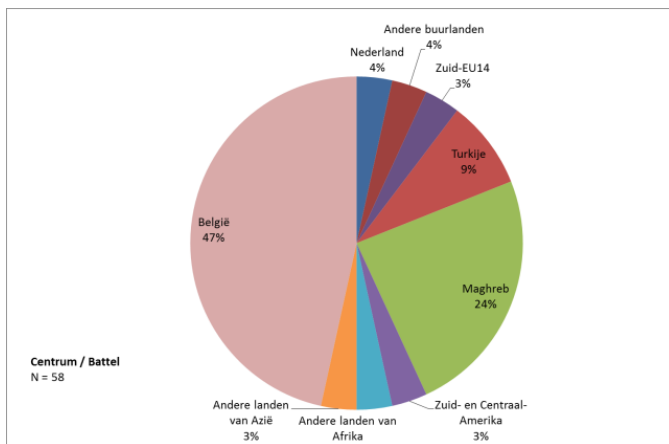
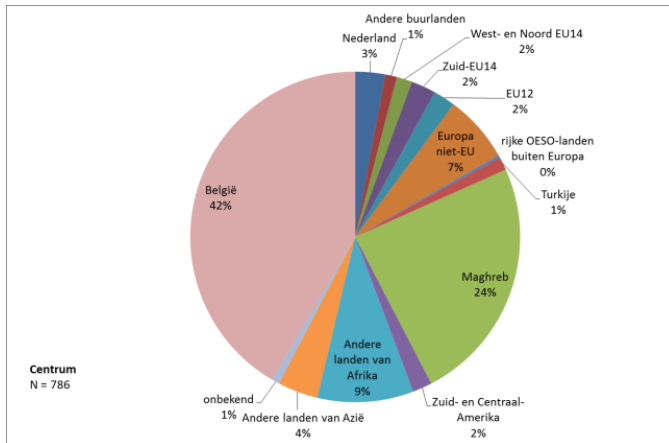
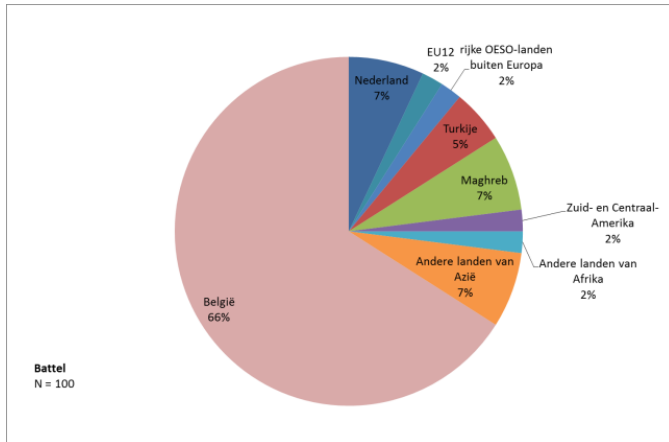
3.4. Kleuterklas van de toekomst

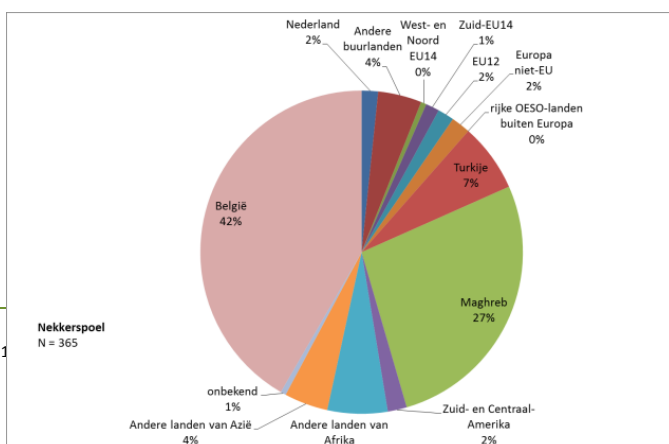
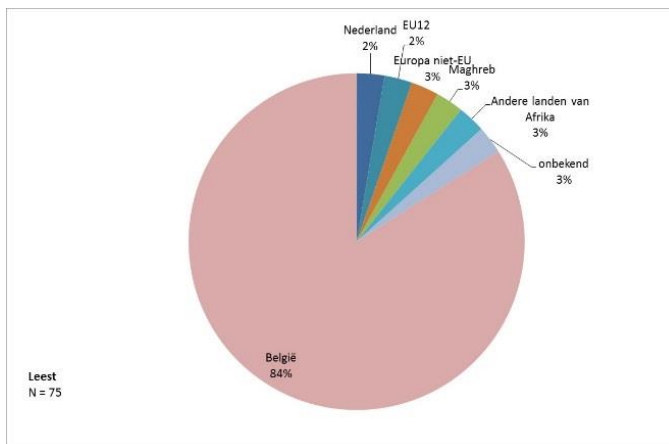
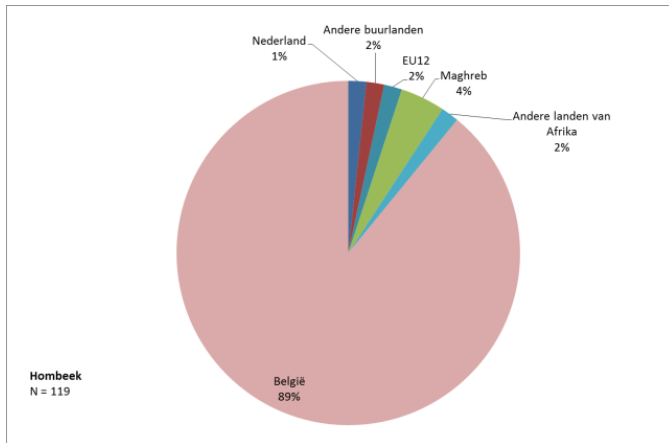
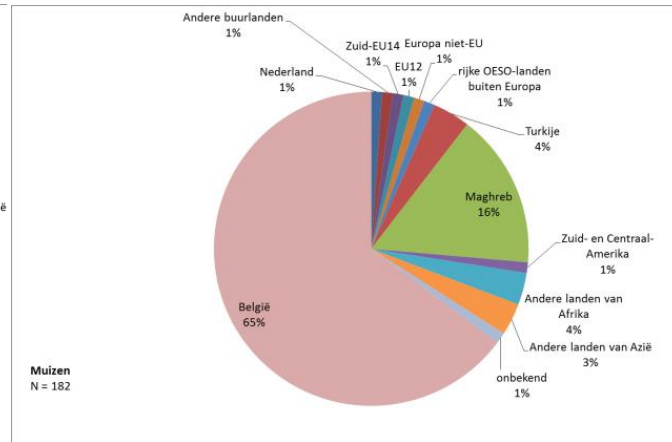
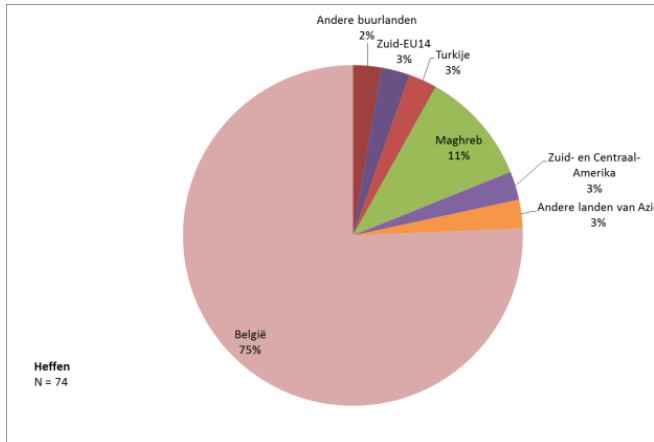
De bevolking van 0 tot 2 jaar is in principe een afspiegeling van de kleuterklas in de nabije toekomst. Van de 0 tot 2-jarigen in Mechelen is 50% van buitenlandse herkomst maar ook zijn de verschillen per wijk groot. Onderstaande figuren illustreren hoe in elke wijk de kleuterklassen er in de nabije toekomst kunnen uitzien (er van uitgaande dat alle kinderen zullen participeren aan het kleuteronderwijs en dat binnen hun eigen wijk).

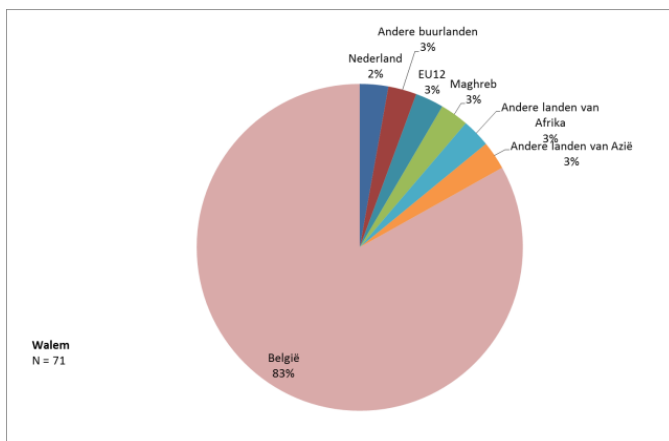
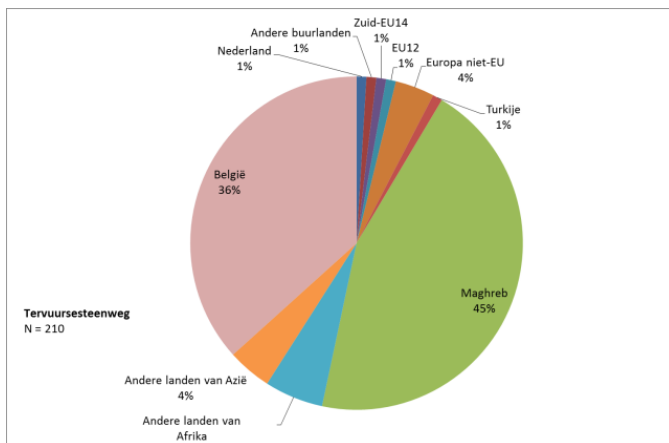
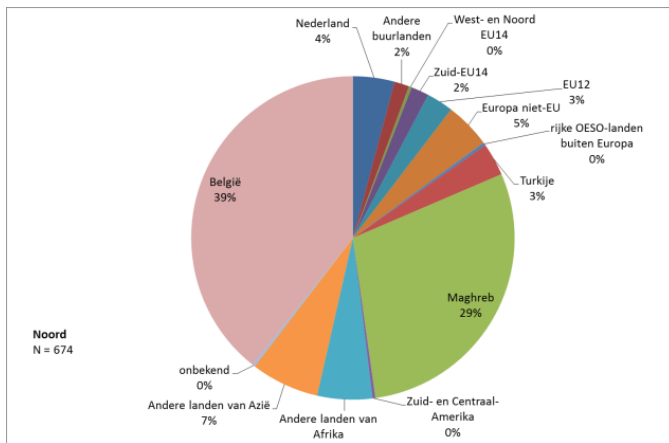
Figuur 7. 0 tot 2-jarigen per wijk naar herkomst (2015)

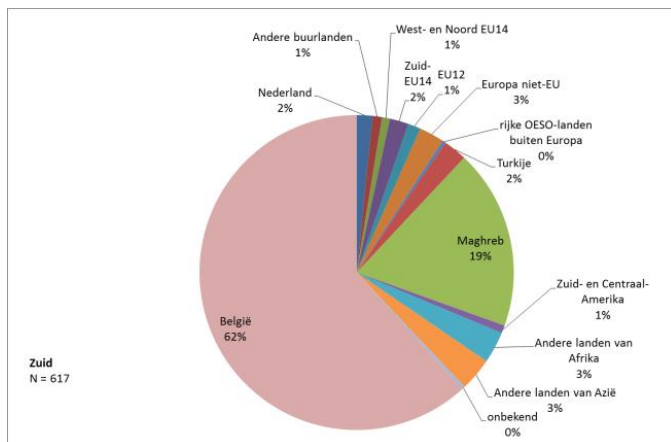
Stad Mechelen

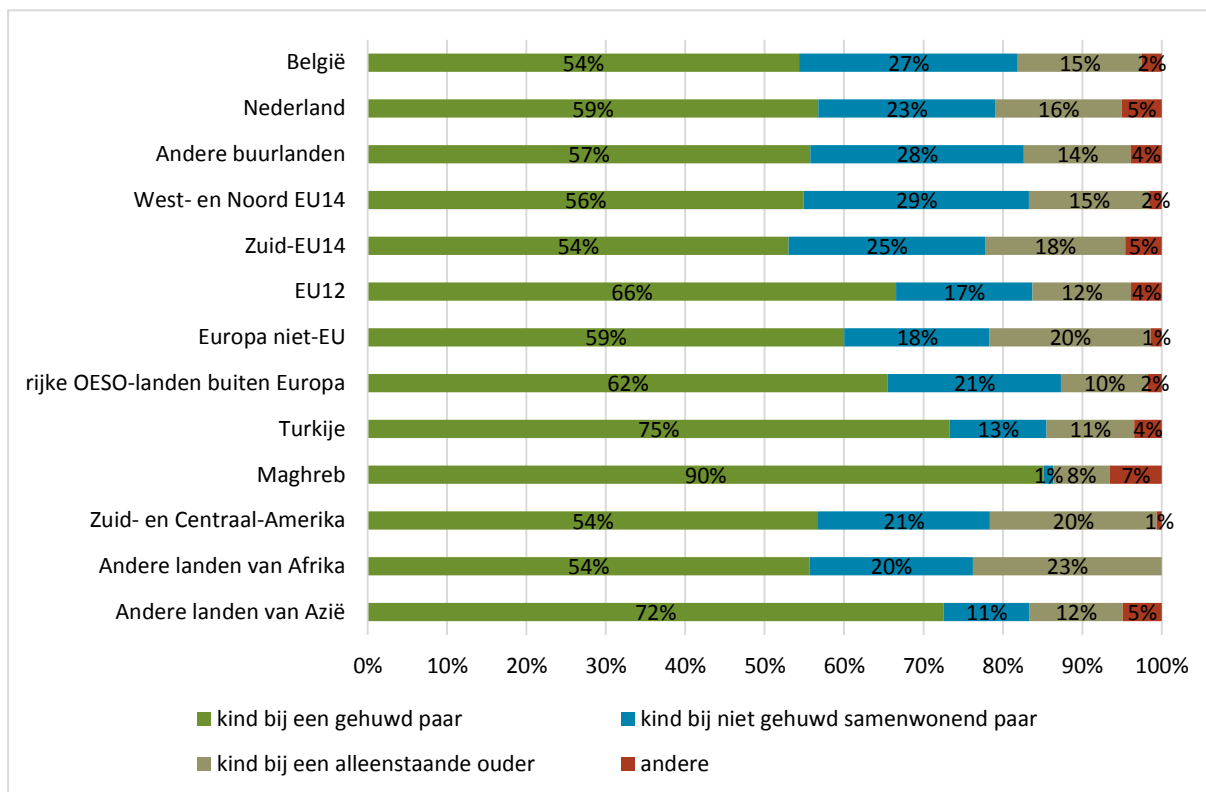

Bron: Rijksregister, Steunpunt Sociale Planning provincie Antwerpen

4. Diversiteit en gezinnen

4.1. Positie minderjarigen in gezinnen

Figuur 8. Positie minderjarigen in gezinnen naar herkomst in Mechelen (2015)

Bron: Rijksregister, Steunpunt Sociale Planning provincie Antwerpen

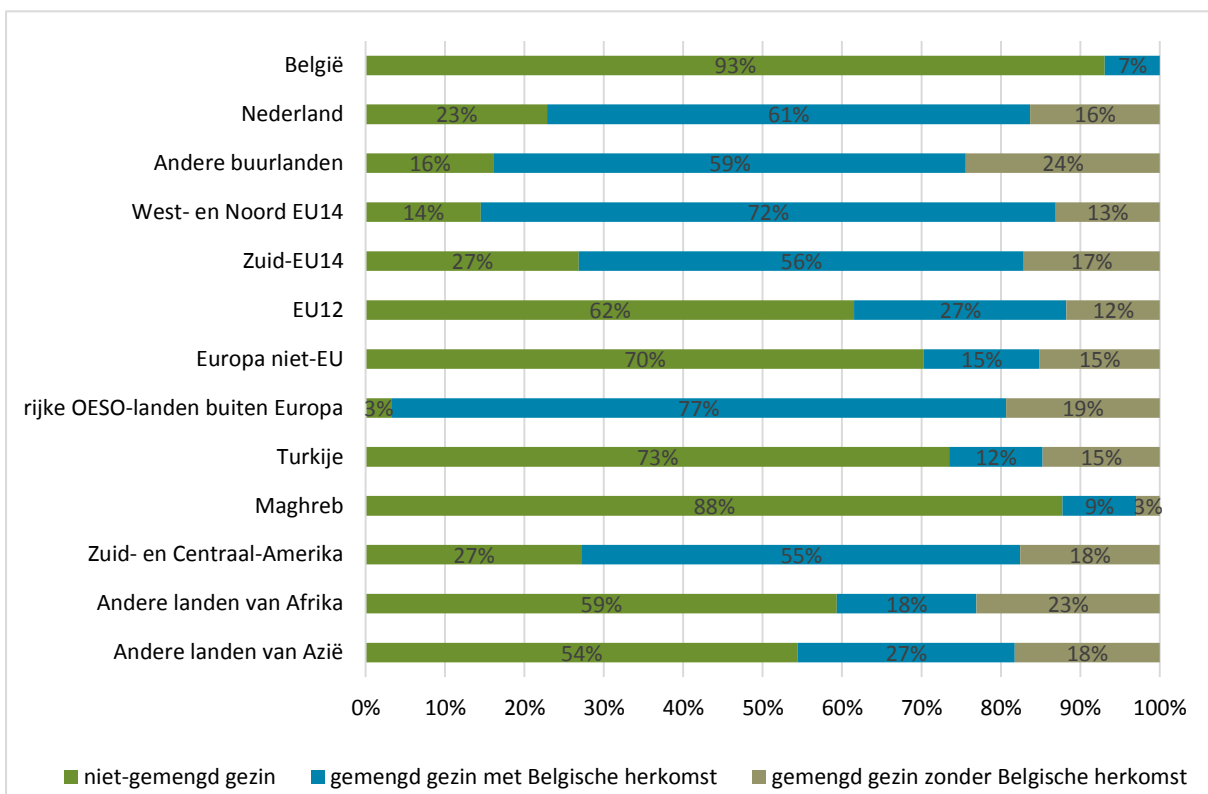

Bij de minderjarigen van Belgische herkomst is 54% kind bij een gehuwd paar, 27% is kind bij een ongehuwd paar. 15% is kind bij een alleenstaande ouder. Bij minderjarigen van EU-herkomst zijn de cijfers vergelijkbaar, maar minderjarigen van Zuid-EU herkomst zijn vaker kind bij een alleenstaande ouder. Bij de minderjarigen van EU12-herkomst, is 66% kind bij een gehuwd paar.

Bij de minderjarigen van niet-EU herkomst noteren we grotere verschillen. Minderjarigen van Turkse, Maghrebijnse of Aziatische herkomst zijn vaak kind bij een gehuwd paar (resp. 75%, 90% en 72%), en minder vaak kind bij een niet-gehuwd paar of bij een alleenstaande ouder.

Minderjarigen van Europese niet-EU herkomst, van Zuid- of Centraal-Amerikaanse herkomst en van Afrikaanse herkomst zijn vaker kind bij een alleenstaande ouder (resp. 20%, 20% en 23%).

4.2. Gemengde gezinnen

Figuur 9. Gemengde gezinnen naar herkomst in Mechelen (2015)

Bron: Rijksregister, Steunpunt Sociale Planning provincie Antwerpen

In welke mate wonen de Mechelaars in een naar herkomst gemengd gezin? We bekijken in onderstaande grafiek alle personen die samenwonen met meerdere personen – alleenstaanden laten we buiten beschouwing. We gaan voor elk individu na of hij/zij in een gezin woont waarin iedereen dezelfde herkomst heeft, dan wel in een naar herkomst gemengd gezin. Bij de gemengde gezinnen gaan we na of er in het gezin personen van Belgische herkomst wonen of niet.

Personen van Belgische herkomst wonen het vaakst in een niet-gemengd gezin: 93% van de personen van Belgische herkomst woont in een huishouden waar alleen personen van Belgische herkomst wonen. Personen van EU-herkomst wonen vaak in een gemengd gezin met personen van Belgische herkomst. Uitzondering hierop zijn personen van EU-12 herkomst: 62% van hen woont in een niet-gemengd gezin. Bij de personen met een herkomst in de "andere buurlanden" valt op dat 24% in een gemengd gezin woont, zonder personen van Belgische herkomst.

Personen van Europese niet-EU herkomst, Turkse herkomst en Maghrebijnse herkomst wonen, net als de personen van Belgische herkomst, vaak in een niet-gemengd gezin (resp. 70%, 73% en 88%). Personen met een herkomst in de rijke OESO-landen en in Zuid- of Centraal-Amerika wonen vaak in een gemengd gezin waar ook personen van Belgische herkomst wonen (resp. 77% en 55%). Personen met herkomst in 'andere landen van Afrika' wonen vaak in een niet-gemengd gezin. Toch valt op dat 23% van hen in een gemengd gezin woont, zonder personen van Belgische herkomst.

4.3. Gezinnen in de wijken

Tabel 3. Aandeel minderjarigen bij alleenstaande ouders per wijk in Mechelen (2015)

Wijk	% kind bij een alleenstaande ouder	Totaal aantal minderjarigen in de wijk
Centrum	18,5%	3.509
Centrum/Battel	15,1%	391
Tervuursesteenweg	15,1%	1.172
Walem	15,1%	423
Noord	13,8%	3.569
Muizen	13,7%	1.145
Arsenaal	13,5%	823
Nekkerspoel	13,4%	1.942
Zuid	11,8%	2.984
Battel	9,6%	542
Heffen	9,6%	498
Hombeek	8,5%	866
Leest	7,4%	622
Stad Mechelen	13,8%	18.486

Bron: Rijksregister, Steunpunt Sociale Planning provincie Antwerpen

Gemiddeld is in heel Mechelen, onafhankelijk van herkomst, 13% van de minderjarigen kind bij een alleenstaande ouder. In de wijken Centrum is 18,5% van de minderjarigen kind bij een alleenstaande ouder. Ook in de wijken Centrum/Battel, Tervuursesteenweg en Walem is heeft meer dan 15% van de minderjarigen deze huishoudenpositie. In de wijken Battel, Heffen, Hombeek en Leest is telkens minder dan 10% van de minderjarigen kind bij een alleenstaande ouder.

Tabel 4. Aandeel alleenstaanden onder de meerderjarigen per wijk in Mechelen (2015)

Wijk	% alleenwonend onder meerderjarigen	Totaal aantal meerderjarigen in de wijk
Centrum	28%	16.223
Arsenaal	18%	2.304
Noord	18%	11.741
Nekkerspoel	17%	5.576
Tervuursesteenweg	17%	3.714
Zuid	17%	10.128
Centrum/Battel	16%	1.354
Muizen	14%	4.209
Walem	14%	1.548
Battel	13%	2.021
Hombeek	12%	3.256
Heffen	10%	1.788
Leest	9%	2.194
Stad Mechelen	19%	66.056

Bron: Rijksregister, Steunpunt Sociale Planning provincie Antwerpen

Gemiddeld is in de stad Mechelen 19% van de meerderjarigen alleenstaande. In de wijk Centrum is dit 28%. In de wijken Muizen, Battel, Heffen, Hombeek en Leest is telkens tussen 9% en 14% van de meerderjarigen alleenstaande.

Tabel 5. Aandeel bewoners in een gemengd gezin per wijk in Mechelen (2015)

Wijk	% bewoners in een gemengd gezin	Totaal aantal samenwonenden in de wijk
Arsenaal	22%	2.673
Nekkerspoel	19%	6.557
Centrum	18%	14.739
Noord	16%	13.085
Zuid	15%	11.421
Centrum/Battel	13%	1.387
Muizen	13%	4.725
Walem	13%	1.623
Battel	11%	2.252
Tervuursesteenweg	11%	4.159
Heffen	10%	2.030

Hombeek	9%	3.680
Leest	9%	2.578
Stad Mechelen	15%	70.909

Bron: Rijksregister, Steunpunt Sociale Planning provincie Antwerpen

Bekijken we tot slot de gemengde gezinnen per wijk, dan zien we grote verschillen. Gemiddeld is in de stad Mechelen, onafhankelijk van de herkomst, 15% van de bevolking in een gemengd gezin. In de wijk Arsenaal (22%), Centrum (18%) en Nekkerspoel (19%) is het aandeel samenwonenden dat in een gemengd gezin woont, duidelijk hoger dan gemiddeld. In de wijken Tervuursesteenweg, Battel, Heffen, Bombeek en Leest ligt het cijfer telkens lager dan gemiddeld.

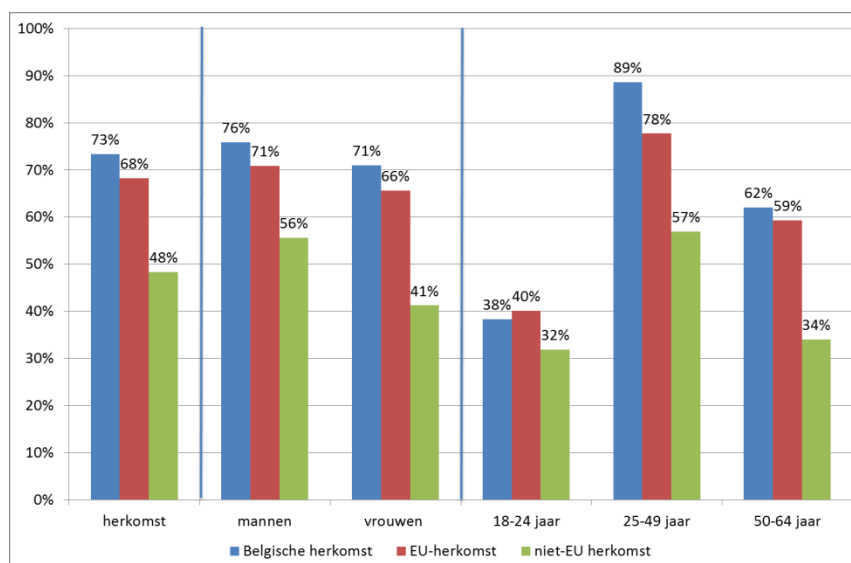
5. Diversiteit op de arbeidsmarkt

5.1. Bron

We maken gebruik van de Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid. Deze online beschikbare databank kruist herkomst met gegevens over sociaal-economische. Voor buitenlandse herkomst gebruikt de Datawarehouse eveneens de definitie van het integratiedecreet maar het hanteert een licht verschillende operationalisering dan het Steunpunt Sociale Planning van de provincie Antwerpen. De Datawarehouse maakt enkel onderscheid tussen Belgische herkomst, herkomst EU en herkomst niet-EU, er worden geen details gegeven over specifieke herkomstlanden.

5.2. Werkzaamheidsgraad

Figuur 10. Werkzaamheidsgraad naar herkomst, geslacht en leeftijd in Mechelen (2014)

Bon: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, Kruispuntbank Sociale Zekerheid

Voor de hele bevolking van 18 tot 64 jaar in Mechelen berekenen we hoe veel personen aan het werk zijn – als werknemer of als zelfstandige. Dat percentage is de werkzaamheidsgraad. Voor Mechelen ligt de werkzaamheidsgraad (onafhankelijk van leeftijd, geslacht of herkomst) op 67%. Naargelang voor- noemde criteria, zijn er echter grote verschillen.

De werkzaamheid in de totale groep ligt bij personen van Belgische herkomst (73%) het hoogst, en bij personen van niet-EU herkomst duidelijk lager (48%).

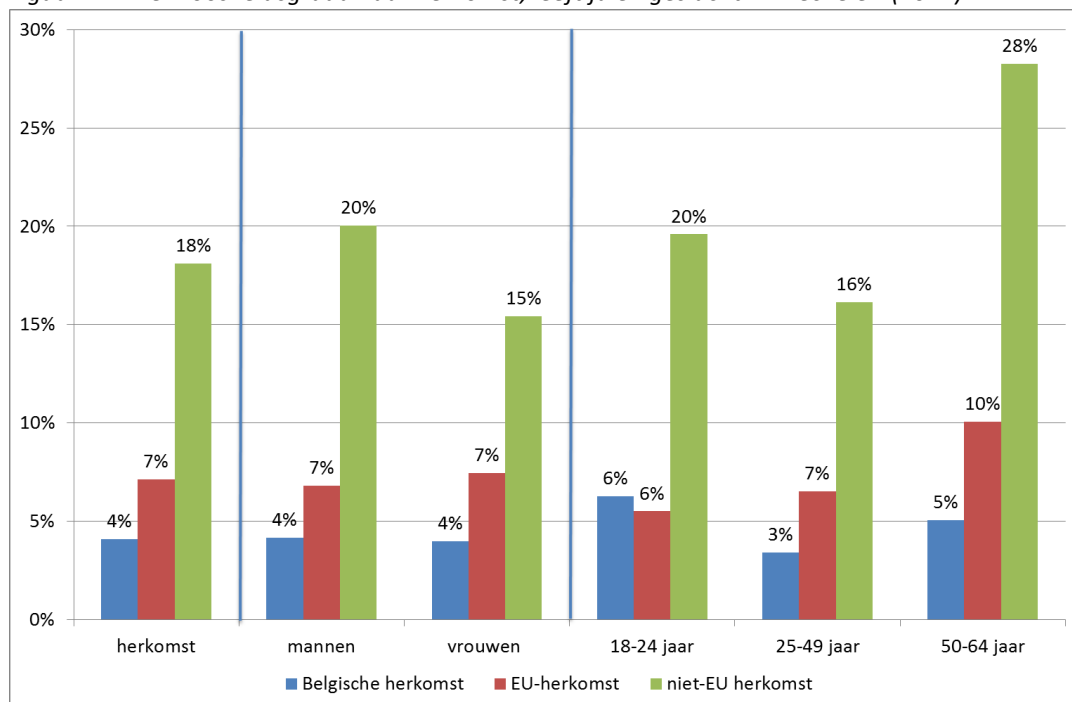
Voor elke herkomstgroep geldt echter dat vrouwen een lagere werkzaamheidsgraad kennen dan man- nen. Dit is het sterkst bij de bevolking van niet-EU-herkomst: de werkzaamheidsgraad ligt er bij vrouwen op slechts 41%.

Als we kijken naar de verschillen in leeftijd, vallen volgende zaken op:

- In alle herkomstgroepen is de werkzaamheidsgraad van 18- tot 24-jarigen beduidend lager dan in andere leeftijdsgroepen. Opvallend in die leeftijdsgroep is dat de werkzaamheidsgraad van personen van Belgische herkomst lager ligt dan die van personen van EU-herkomst – dit komt niet voor in de andere vergeleken subgroepen.
- De werkzaamheidsgraad van 25- tot 50 jarigen is in alle groepen het hoogst. Toch is het ver- schil tussen de herkomstgroepen net in die leeftijdscategorie tussen 25 en 50 jaar het grootst, we noteren een verschil van 32% in werkzaamheidsgraad tussen de groep van Belgische her- komst en die van niet-EU herkomst.

5.3. Werkloosheidsgraad

Figuur 11. Werkloosheidsgraad naar herkomst, leeftijd en geslacht in Mechelen (2014)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, Kruispuntbank Sociale Zekerheid

De werkloosheidsgraad wordt berekend ten opzichte van de beroepsbevolking. De beroepsbevolking bestaat uit alle 18- tot 64 jarigen die ofwel aan het werk zijn, ofwel uitkeringsgerechtigd werkloos zijn. Personen die om andere redenen niet werken (studies, huisman/vrouw, maar ook sociale bijstand, pensioen,...) behoren niet tot de beroepsbevolking. De werkloosheidsgraad berekent hoe veel personen uitkeringsgerechtigd werkloos zijn ten opzichte van de totale beroepsbevolking.

De totale beroepsbevolking in Mechelen bedroeg op 1/1/2014 36.755 personen. Van hen was, onafhankelijk van herkomst, leeftijd of geslacht, 7% werkloos. Opnieuw zien we grote verschillen naargelang voornoemde kenmerken:

Bij de beroepsbevolking van Belgische herkomst is 4% werkloos, voor de beroepsbevolking van EU-herkomst ligt dit cijfer op 7%. Bij de beroepsbevolking van niet-EU herkomst stijgt dit cijfer tot 18%, meer dan het dubbele van het stedelijke gemiddelde.

Als we kijken naar de verschillen tussen de geslachten, vallen volgende zaken op:

- Bij de beroepsbevolking van Belgische herkomst en van EU-herkomst is er geen verschil naar geslacht.
- Bij de beroepsbevolking van niet-EU herkomst is de werkloosheidsgraad bij vrouwen lager dan die bij mannen.

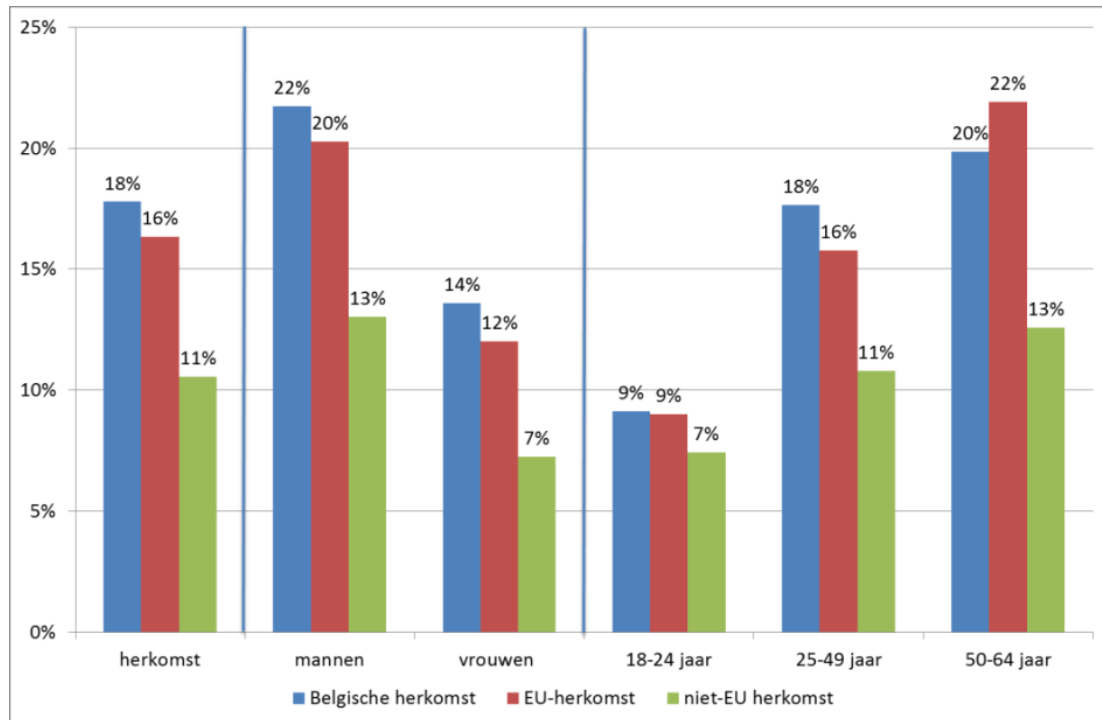
De algemene verschillen naargelang herkomst blijven wel bestaan bij zowel mannen als vrouwen.

De verhouding naar leeftijd toont dan weer andere verschillen:

- Bij de bevolking van Belgische herkomst is de werkloosheidsgraad het hoogst bij 18- tot 24-jarigen, al is de werkloosheidsgraad er bij 50+'ers ook 5%.
- Bij de bevolking van EU-herkomst stijgt de werkloosheidsgraad met de leeftijd.
- De bevolking van niet-EU herkomst kent dan weer de hoogste werkloosheidsgraad bij de 50+'ers, en de laagste bij de 25- tot 49 jarigen.

5.4. Zelfstandigen

Figuur 12. Aandeel zelfstandigen in totaal aantal werkenden naar herkomst, leeftijd en geslacht in Mechelen (2014)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, Kruispuntbank Sociale Zekerheid

In heel Mechelen ligt het aantal werkenden tussen 18 en 64 jaar op 34.217 personen. Van hen is 16% aan de slag als zelfstandige, of maakt de combinatie werknemer – zelfstandige.

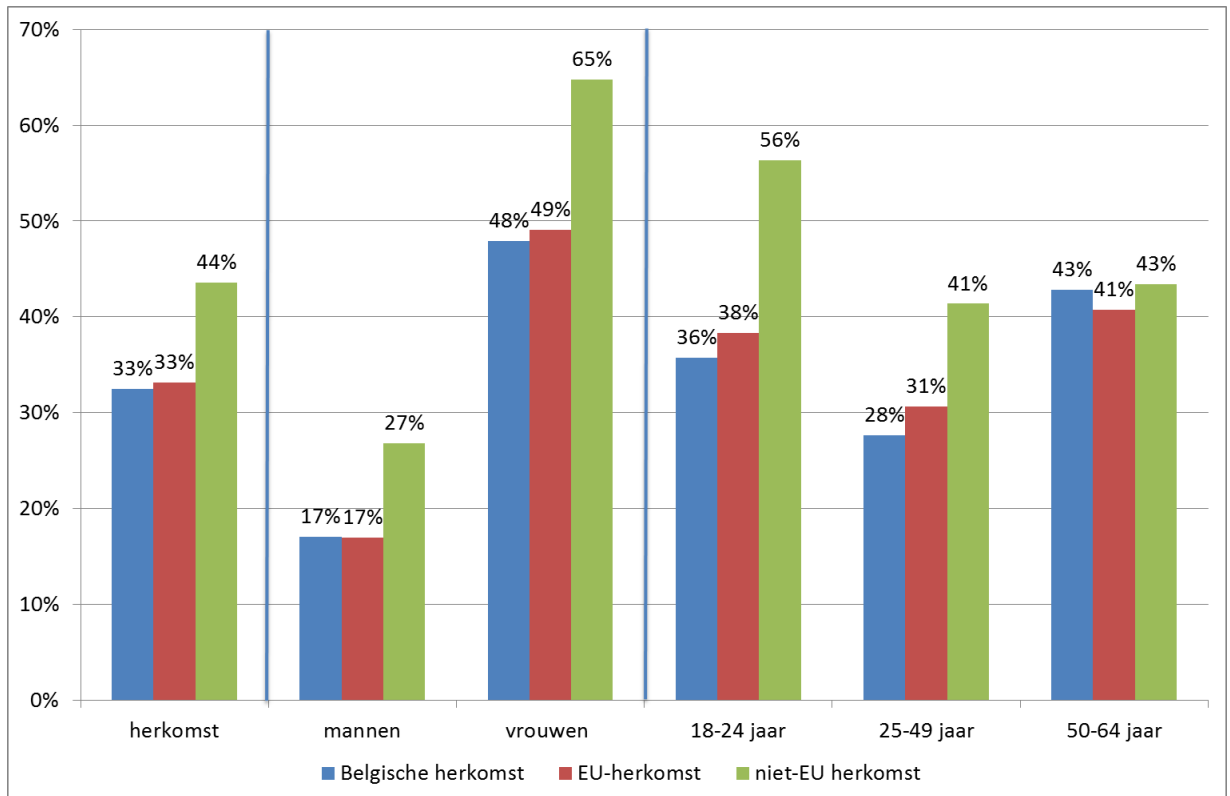
Bij de personen van Belgische herkomst ligt het aandeel zelfstandigen het hoogst (18%), bij personen van niet-EU herkomst ligt die het laagst.

Bekijken we de verschillen naar geslacht, dan zien we dat bij elke herkomstgroep het aandeel zelfstandigen hoger ligt bij mannen dan bij vrouwen. De verschillen tussen herkomst blijven dezelfde als binnen de totale groep.

Naar leeftijd zijn de verschillen niet éénduidig. Bij de 18- tot 24 jarigen is het aandeel zelfstandigen het laagst, bij de 25- tot 49 jarigen komen de gemiddelde cijfers terug. Bij elke herkomstgroep ligt het aandeel zelfstandigen het hoogst in de leeftijdsgroep tussen 50 en 64 jaar. Opvallend daar is dat het cijfer het hoogst ligt bij de 50+ers van EU-herkomst.

5.5. Deeltijds of speciaal arbeidsregime

Figuur 13. Aandeel werknemers in een deeltijds of speciaal arbeidsregime, naar herkomst leeftijd en geslacht in Mechelen (2014)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, Kruispuntbank Sociale Zekerheid

Van de werkenden in Mechelen gaan we na hoe veel procent van hen werkt in een deeltijds arbeidsregime, of in een 'speciaal' arbeidsregime. Het speciale regime heeft betrekking op het werk in korte/onregelmatige contracten (uitzendarbeid, seizoensarbeid, gelegenhedenarbeid in land- en tuinbouw of in de horeca).

Van alle werknemers in Mechelen is, onafhankelijk van herkomst, leeftijd of geslacht, 34% aan de slag in een deeltijds of speciaal arbeidsregime. Opnieuw vinden we verschillen naargelang bovengenoemde kenmerken.

Bij de bevolking van Belgische en EU-herkomst ligt het aandeel werknemers in een deeltijds of 'speciaal' arbeidsregime, op 33%. Bij de bevolking van niet-EU herkomst bedraagt dit cijfer 44%.

Vrouwen werken vaker in een deeltijds of speciaal arbeidsregime dan mannen. De verschillen naar herkomst blijven hier gehandhaafd. 65% van de vrouwen van niet-EU herkomst, die als werknemer werken, doet dit in een deeltijds of 'speciaal' arbeidsregime.

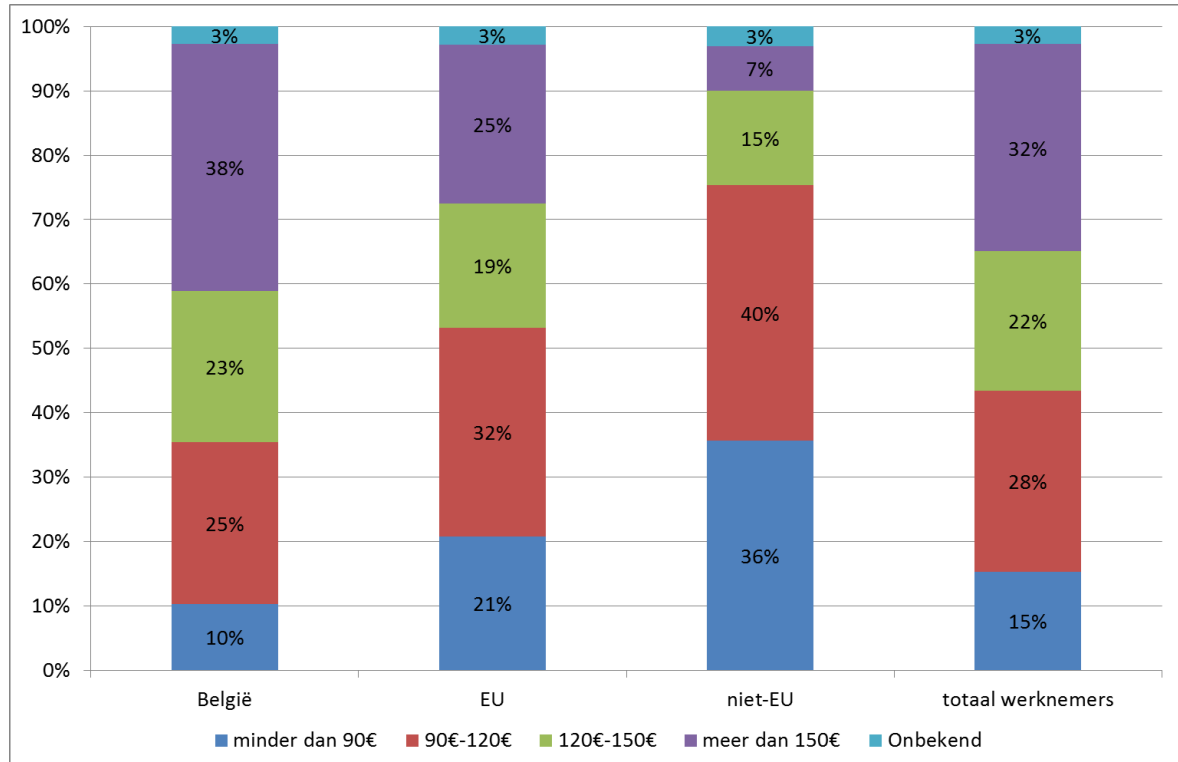
De personen tussen 25 en 49 jaar werken het minst vaak in een deeltijds of speciaal arbeidsregime. Bij de 18- tot 24 jarigen is ligt dit cijfer duidelijk hoger bij de werknemers van niet-EU herkomst – terwijl dit voor de werknemers van Belgische en EU-herkomst niet zo uitgesproken is.

De werknemers van 50 jaar en ouder werken het vaakst in een deeltijds of speciaal arbeidsregime. Hier valt echter op dat de verschillen in herkomst veel minder groot zijn, voor werknemers van niet-EU herkomst is het cijfer zelfs lager dan bij de jongste leeftijdsgroep.

5.6. Dagloonklasse

Figuur 14.. *Werknemers naar dagloonklasse en herkomst in Mechelen (2015)*

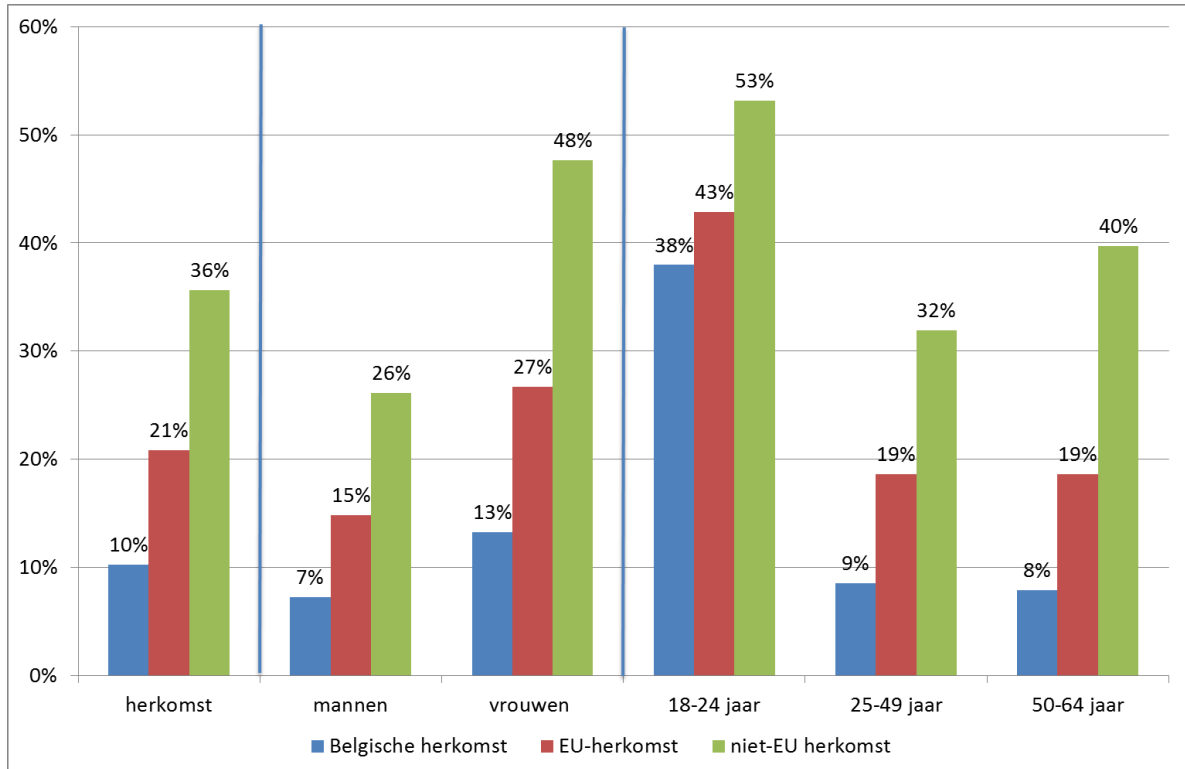
Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, Kruispuntbank Sociale Zekerheid

Hoeveel verdienen werknemers? Zijn hier verschillen in naargelang herkomst? Met de indicator dagloonklasse kunnen we deze vraag beantwoorden.

De dagloonklasse is niet het werkelijke loon dat de werknemer verdient. Dagloonklasse staat voor het brutoloon (inclusief de werknemersbijdragen voor de sociale zekerheid, maar exclusief de werkgeversbijdragen) dat de werknemer zou ontvangen wanneer hij of zij de job in kwestie één dag voltijds zou uitvoeren. De variabele compenseert zo voor de verschillen naargelang deeltijds werk, en meet louter de economische appreciatie voor het uitgevoerde werk.

De personen van Belgische herkomst zijn vaker vertegenwoordigd in de hogere loonklassen. 38% van hen verdient meer dan 150€ per dag, slechts 10% verdient minder dan 90€ per dag. Bij de werknemers met EU-herkomst zijn de lonen lager: slechts 25% van hen verdient meer dan 150€ per dag, 21% verdient minder dan 90€ per dag. De werknemers van niet-EU herkomst verdienen het minst: 36% van hen verdient minder dan 90€ per dag, en slechts 7% van hen verdient meer dan 150€ per dag.

Figuur 15. Aandeel werknemers in de laagste loonklasse naar herkomst, geslacht en leeftijd in Mechelen (2014)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming, Kruispuntbank Sociale Zekerheid

De grafiek vergelijkt het aandeel personen in de laagste looncategorie. Hoeveel personen verdienen 90€ of minder bruto per dag? Voor alle Mechelse werknemers ligt dit cijfer op 15%. Bij de werknemers van buitenlandse herkomst ligt dit cijfer hoger.

Bekijken we de verschillen in geslacht, dan zien we dat, voor elke herkomstgroep, de vrouwen vaker deze laagste lonen verdienen. Bij de vrouwelijke werknemers van niet-EU herkomst verdient bijna de helft minder dan 90 euro bruto per dag.

Bij de jongere werknemers ligt het aandeel werknemers dat 90€ of minder bruto per dag verdient, hoger. Ook hier zien we dezelfde verschillen in herkomst terug. Bij de 18- tot 24-jarige werknemers van niet-EU herkomst verdient meer dan de helft minder dan 90€ bruto per dag.

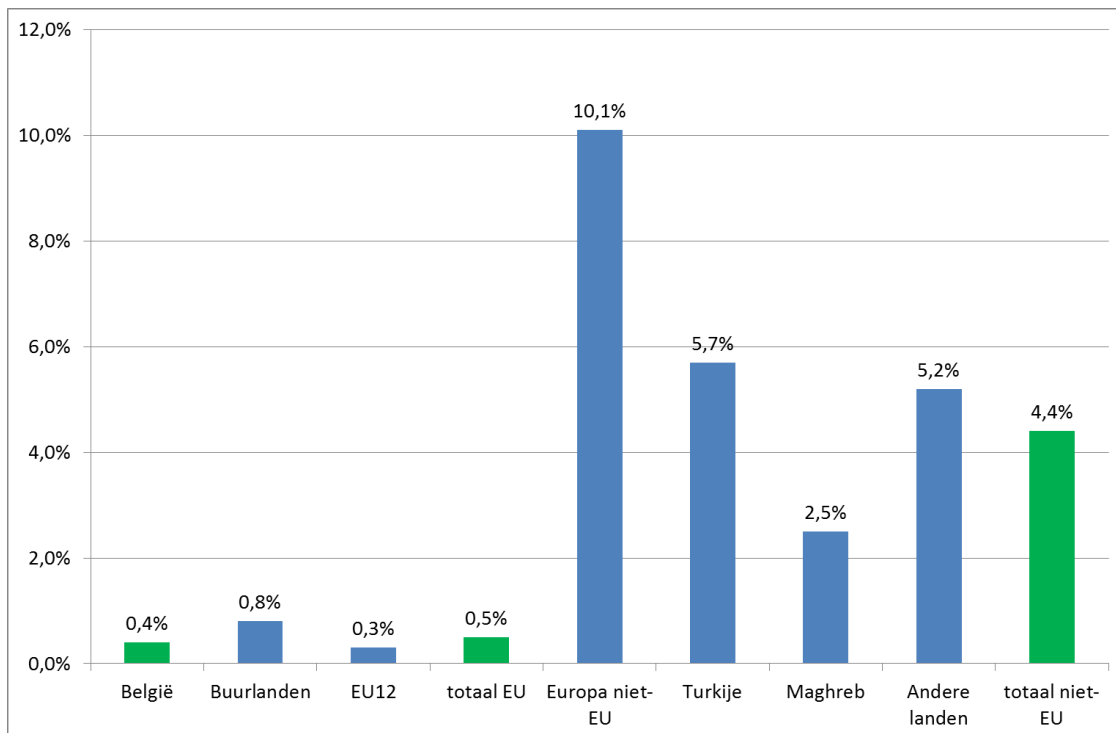
Bij de werknemers tussen 25 en 49 jaar liggen de cijfers telkens lager – deze leeftijdscategorie heeft dus vaker hogere lonen. De verschillen in herkomst komen wel terug.

Bij de werknemers van 50 jaar en ouder van Belgische of EU-herkomst vinden we eveneens minder personen in de laagste loonklassen. Dat geldt echter niet voor de werknemers van niet-EU herkomst in deze leeftijdscategorie: 40% van hen verdient minder dan 90€ bruto per dag.

6. Diversiteit en armoede

6.1. Leefloon of equivalente financiële tegemoetkoming

Figuur 16. Aandeel personen dat een (equivalent) leefloon ontvangt bij 18- 64 jarigen, naar herkomst in Mechelen (2013)

Bron: Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale bescherming van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid

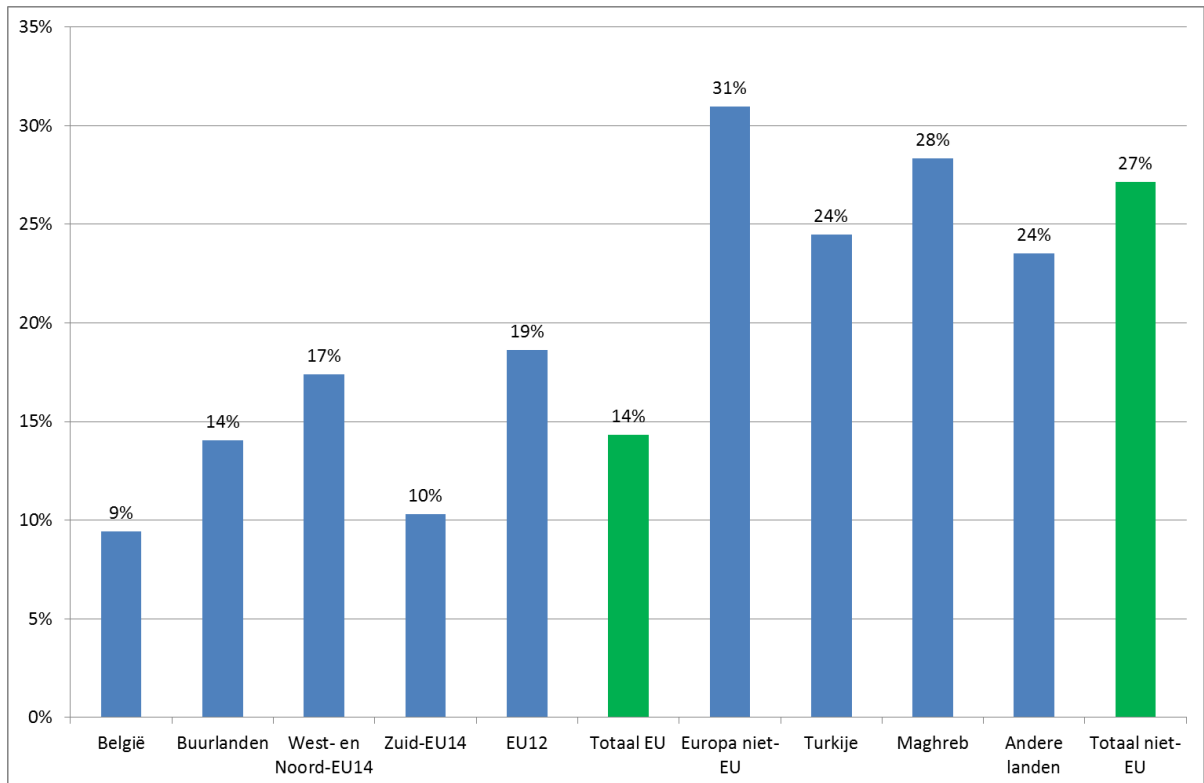
Hoeveel procent van de 18- tot 64 jarigen ontvangt een leefloon, of een equivalente financiële tegemoetkoming van het OCMW? In Mechelen was dit op 1 januari 2013 1,2% van het totaal aantal 18- tot 64-jarigen. Bekijken we dit naargelang de herkomst van de Mechelaars, dan zijn er grote verschillen.

Bij de 18- tot 64-jarigen van Belgische herkomst, ontvangt 0,4% een (equivalent) leefloon. Bij de personen van EU-herkomst is dit iets hoger (0,5%), opvallend hoger bij personen met herkomst in de buurlanden (0,8% - buurlanden inclusief Nederland).

Bij de 18- tot 64-jarigen van niet-EU herkomst, ligt het cijfer duidelijk hoger: 4,4% van hen ontvangt een (equivalent) leefloon. Voornamelijk bij de personen van Europese niet-EU herkomst ligt dit cijfer hoog: 10,1% van hen ontvangt een (equivalent) leefloon. Bij de personen van Maghrebijnse herkomst in deze leeftijdscategorie, ligt het cijfer lager in vergelijking met het gemiddelde van personen van niet-EU herkomst.

6.2. Leven in een gezin met een lage werkintensiteit

Figuur 17. Aandeel personen dat leeft in een gezin met lage werkintensiteit, naar herkomst in Mechelen (2013)

Bron: Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor 2015 op basis van Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Zekerheid

De indicator ‘huishouden met een lage werkintensiteit’ onderzoekt hoeveel volwassenen in het huishouden aan het werk zijn en in welk arbeidsregime zij werken. Deze werkintensiteit varieert tussen 0 (geen enkel volwassen lid van het gezin werkt) tot 1 (alle volwassen leden van het gezin werken voltijds). De gezinnen met een werkintensiteit lager dan 0,2 worden beschouwd als gezinnen met een lage werkintensiteit. De cijfers zijn geldig voor 1 januari 2013. De indicator werd uitgewerkt door de Studiedienst van de Vlaamse Regering, en gepubliceerd in de Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor.

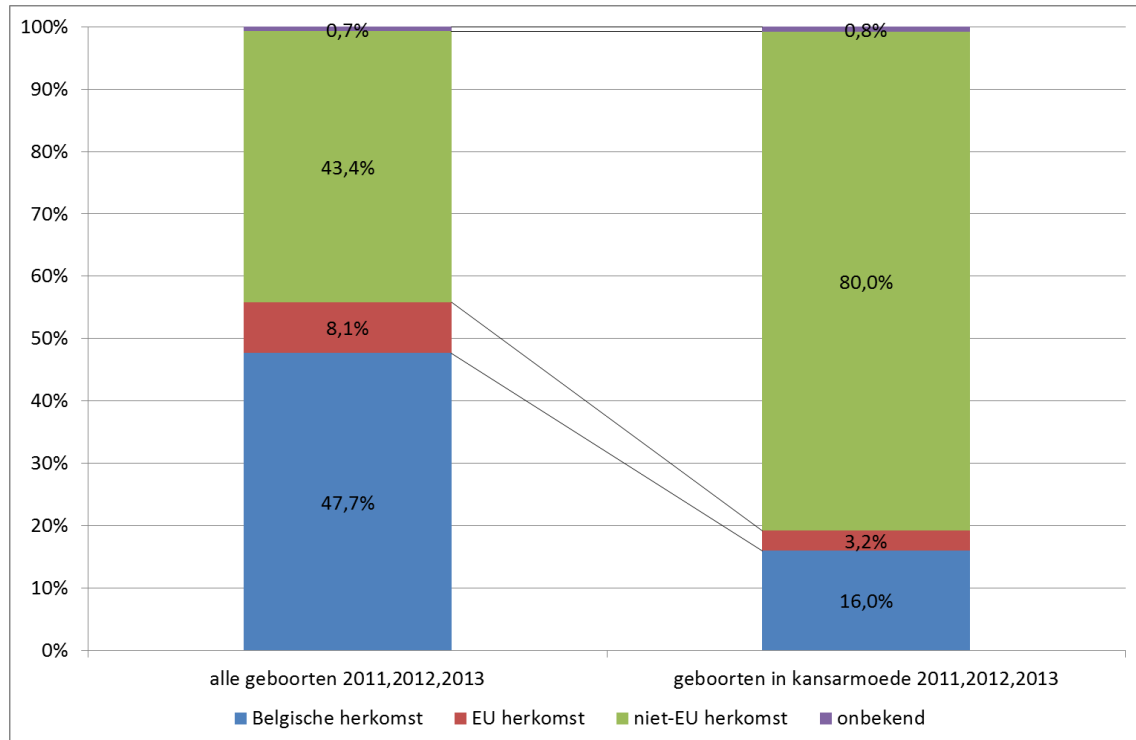
De indicator is dus toegewezen aan een individu, en bekijkt per individu een kenmerk van het huishouden waar het individu in leeft. Ook alleenstaanden zijn opgenomen in de cijfers.

Bij de 0 tot 59-jarigen van Belgische herkomst leeft 9% in een gezin met een lage werkintensiteit. Van de personen met een EU-herkomst leeft 14% in een gezin met een lage werkintensiteit – bij personen met herkomst in de West- en Noord-Europese EU14 landen, en met herkomst in de EU12-landen liggen deze cijfers hoger (resp. 17% en 19%).

De personen van niet-EU herkomst leven nog vaker in een huishouden met een lage werkintensiteit (27%). De cijfers liggen het hoogst bij personen van Europese niet-EU herkomst (31%), en van Maghrebijnse (28%) herkomst.

6.3. Geboorten in kansarme gezinnen

Figuur 18. Geboorten in kansarme gezinnen naar herkomst in Mechelen (2011, 2012 en 2013)

Bron: Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor 2015, op basis van gegevens Kind en Gezin

Kind en Gezin noteert bij elke geboorte ook gezinskenmerken, en gaat daarbij na of het gezin in kansarmoede leeft. Kind en Gezin definieert kansarmoede als volgt: ‘een toestand waarbij mensen beknot worden in hun kansen om voldoende deel te hebben aan maatschappelijk hooggewaardeerde goederen, zoals onderwijs, arbeid, huisvesting. Het gaat hierbij niet om een eenmalig feit, maar om een duurzame toestand die zich voordoet op verschillende terreinen, zowel materiële als immateriële.’ Kind en Gezin noteert daarbij ook de eerste nationaliteit van de moeder van het kind. Als die eerste nationaliteit een buitenlandse nationaliteit is, dan heeft ook het kind, volgens de definitie van het integratiedecreet, een buitenlandse herkomst. We kunnen daardoor vergelijken met de database uit het Rijksregister, die we ook in de eerdere hoofdstukken gebruiken.

De linkse kolom in de grafiek toont alle geboorten in de periode 2011-2013, naar herkomst. In die periode waren 47,7% van alle geboorten kinderen van Belgische herkomst, 8,1% van de pasgeborenen had een EU-herkomst en 43,4% van hen een niet-EU herkomst.

De rechtse kolom in de grafiek toont de geboorten in kansarmoede in dezelfde periode, naargelang herkomst. Bij de geboorten in kansarmoede is 80% van de kinderen van niet-EU herkomst. Indien ‘geboren worden in kansarmoede’ gelijk verdeeld is naargelang herkomst, zouden we in beide kolommen dezelfde verhoudingen moeten terugvinden. Dit is echter niet het geval.

7. Slotwoord

De stad Mechelen telt een vrij grote bevolking van **buitenlandse herkomst**: het gaat om 24.995 personen, samen maken zij **29,7%** van de totale bevolking uit. Dat is bijna het dubbele van provinciale gemiddelde (15,4%). De diversiteit aan herkomstlanden is groot: we tellen **138** verschillende herkomstlanden.

De **bevolking van buitenlandse herkomst is jonger** dan die van Belgische herkomst. Bij de kinderen tussen 0 en 12 jaar is meer dan 50% van buitenlandse herkomst. In bepaalde wijken is deze tendens nog beter zichtbaar; in wijk Arsenaal is 71,7% van de minderjarigen van buitenlandse herkomst. Ook in Nekkerspoel, Noord en Tervuursesteenweg ligt dit cijfer boven de 60%. De wijken Heffen, Hombeek en Leest vertonen veel lagere cijfers. Daar is rond de 15% van de minderjarigen van buitenlandse herkomst. Welke uitdagingen stelt dit voor het Mechelse onderwijs? En hoe gaat het beleid met deze uitdagingen om?

De minderjarigen van Turkse, Maghrebijnse of Aziatische herkomst zijn vaker kind bij een gehuwd paar. Minderjarigen van andere niet-EU-herkomst, van Zuid- of Centraal-Amerikaanse herkomst en van Afrikaanse herkomst zijn vaker kind bij een alleenstaande ouder. Personen van Belgische; Maghrebijnse, Turkse en niet-EU-herkomst wonen het vaakst in een niet-gemengd gezin. Personen uit de rijke OESO-landen buiten Europa, West- en Noord EU14, Nederland en Zuid- en Centraal-Amerika wonen het vaakst in een gemengd gezin met personen van Belgische herkomst. In de wijken Arsenaal, Nekkerspoel en Centrum wonen de meeste gemengde gezinnen. Wat zegt dit over contacten en netwerken in de stad? Wat zijn de oorzaken hiervan? Speelt gezinshereniging mee in het vormen van gemengde gezinnen?

De samenlezing van de cijfers m.b.t. arbeidsmarktparticipatie van de inwoners van Mechelen, tonen een **herkomstkloof op de arbeidsmarkt**. Personen van buitenlandse herkomst zijn minder vaak werkzaam en vaker werkloos. Bij personen van niet-EU herkomst is de herkomstkloof het grootst. Over alle herkomstgroepen heen participeren vrouwen minder dan mannen aan de arbeidsmarkt. De verschillen tussen mannen en vrouwen zijn het grootst bij personen van niet-EU herkomst.

Wanneer de personen van buitenlandse herkomst als werknemer aan het werk zijn, zijn zij vaker **te-werkgesteld in de lagere loonklassen** – dat is het opvallendst bij personen van niet-EU herkomst. Kommen personen met een buitenlandse herkomst dan vaker in de armoede terecht? De cijfers i.v.m. (equivalent) leefloon en geboorten in kansarme gezinnen wijzen in die richting. Personen met een niet-Europese herkomst ontvangen vaker een (equivalent) leefloon. Dit cijfer ligt het hoogst bij de personen van Europese niet-EU-herkomst (10,1%). Bij **geboorten in kansarmoede** is 80% van de kinderen van niet-EU herkomst, terwijl zij 43,4% van het totaal aantal geboorten representeren.

Uit deze cijfers wordt weinig duidelijk hoe de diversiteit vorm krijgt in de stad: welke zijn de netwerken van de personen van buitenlandse herkomst? In welke verenigingen zijn zij actief, zijn zij betrokken in de reguliere organisaties? Hoe staan deze mensen ten opzichte van de diensten en organisaties in de stad: participeren zij, zijn er drempels die hen er van weerhouden gebruik te maken van de diensten? Zijn er brugfiguren die de relatie kunnen faciliteren? Hoe verlopen de contacten vanuit het oogpunt van de medewerkers van de gemeentelijke diensten en de organisaties?

Zoals steeds roepen cijfers meer vragen op dan ze antwoorden geven. Toch hopen wij u met deze nota een overzicht te geven over de diverse bevolking in uw stad. We hopen dat dit cijfermateriaal onze samenwerking verder kan onderbouwen.

8. Verklarende woordenlijst

8.1. Bevolkingsgroepen

- **EU / Niet-EU:** Ligt het herkomstland van de nieuwkomers / personen van buitenlandse herkomst binnen of buiten de EU? EU = alle landen binnen de Europese Unie (België, Nederland, Frankrijk, Luxemburg, Duitsland, Italië, Verenigd Koninkrijk, Ierland, Portugal, Spanje, Griekenland, Oostenrijk, Denemarken, Zweden, Finland, Polen, Estland, Letland, Litouwen, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Hongarije, Malta, Cyprus, Roemenië, Bulgarije en Kroatië). IJsland, Noorwegen en Liechtenstein zijn geen deel van de EU. Zij hebben wel aparte akkoorden met de EU over het vrij verkeer.
- **Personen van buitenlandse herkomst:** personen die legaal en langdurig in België verblijven, en die bij hun geboorte niet de Belgische nationaliteit hadden, of van wie minstens één van de ouders bij geboorte niet de Belgische nationaliteit bezat.
- **Nieuwkomers:** nieuwkomers zijn recente migranten. In het inburgeringsbeleid is een periode van 1 jaar voorzien voor het inburgeringstraject van een nieuwkomer. Een nieuwe migrant doet er in de praktijk vaak echter langer over. In onze studie bekijken we een periode van drie jaar: 2010, 2011 en 2012.
- **Migranten:** een migrant is een persoon die van één land naar een ander land verhuist. Veel van de etnisch-culturele minderheden zijn zelf geen migrant.
- **Vreemdelingen:** personen die een buitenlands nationaliteit hebben, en geen Belgische nationaliteit. Personen met een dubbele nationaliteit (Belgisch-buitenlands), zijn voor de Belgische wet Belgen en geen vreemdelingen.
- **Herkomstland:** we gebruiken deze term zowel bij nieuwkomers als bij personen van buitenlandse herkomst. Bij nieuwkomers duiden we hiermee de *huidige* nationaliteit aan. Bij personen van buitenlandse herkomst verwijst het herkomstland naar de eigen eerste nationaliteit, de eerste nationaliteit van de moeder of de eerste nationaliteit van de vader.

8.2. Integratie en inburgering

- **Agentschap Integratie en Inburgering:** Het Agentschap Integratie en Inburgering voert het Vlaamse inburgerings- en integratiebeleid uit. Het Agentschap Integratie en Inburgering organiseert inburgering in Vlaanderen en Brussel en adviseert en ondersteunt bij vragen over de concrete gevolgen van migratie. Nieuwkomers volgen het inburgeringstraject bij het Agentschap Integratie en Inburgering.
- Meer informatie over integratie en inburgering? <http://www.integratie-inburgering.be/>

8.3. Statistieken over personen van buitenlandse herkomst

- **Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming:** levert data over sociale zekerheid, arbeidsongevallen, beroepsziekten, mutualiteit, pensioen, jaarlijkse vakantie, arbeidsbemiddelingsdiensten, studietoelagen... <https://www.bcass.fgov.be/nl/dwh/homepage/index.html>
- **Kruispuntbank inburgering:** de gegevens uit het cliëntvolgsysteem worden zelf aangeleverd.
- **Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor:** dit is een jaarlijks rapport van de Studiedienst van de Vlaamse Regering. Per gemeente in het Vlaams Gewest wordt cijfermateriaal van allerlei instanties gebundeld in één rapport. Het rapport bevat onder andere demografische gegevens, maar ook gegevens van VDAB, onderwijs, cijfers over welzijn, politieke participatie,... Elke instantie gebruikt haar eigen definitie voor etnisch-culturele minderheden. Je kan de rapporten downloaden via www.lokalestatistieken.be, doorklikken naar “cijfers per domein”, vervolgens kiezen voor “inburgering & integratie”.
- **Steunpunt Sociale Planning Provincie Antwerpen:** maakt deel uit van het team Welzijn binnen het Provinciebestuur. Het Steunpunt levert en analyseert cijfermateriaal ter ondersteuning van zorg- en welzijnsvoorzieningen. Agentschap Integratie en Inburgering en het Steunpunt werken intensief samen voor cijfermateriaal over bevolking van buitenlandse herkomst. Onze contactpersoon is Rudy Marynissen.

8.4. Overzicht landengroepen

EU-landen

- België
- Nederland
- Andere buurlanden: Duitsland, Frankrijk en Luxemburg
- Noord- en West-Europa: Oostenrijk, Verenigd Koninkrijk, Ierland, Denemarken, Zweden, Finland
- Zuid-EU14: Italië, Spanje, Portugal, Griekenland, Malta, Cyprus, Gibraltar
- EU12: Polen, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Estland, Kroatië, Letland, Litouwen, Bulgarije, Roemenië

Niet-EU-landen

- **Europa niet-EU:** Rusland, Oekraïne, Wit-Rusland, Albanië, Kosovo, Servië, Montenegro, Bosnië-Herzegovina, Macedonië, Moldavië
- **Rijke OESO-landen buiten Europa:** Andorra, Liechtenstein, IJsland, Noorwegen, Vaticaanstad, Monaco, San Marino, Japan, Verenigde Staten van Amerika, Canada, Zwitserland, Zuid-Korea, verschillende kleine staten gelegen in de Stille Oceaan (bv. Fiji-eilanden, Polynesië,...).
- **Turkije**
- **Maghreb:** Marokko, Algerije, Tunesië

- **Zuid- en Centraal-Amerika:** Mexico en alle landen die zuidelijker liggen, inclusief de Caraïbische staten, Brits en Frans overzees gebied (bv. Frans-Guyana en de Falklandeilanden), indien voor deze personen niet de Britse of Franse nationaliteit geregistreerd staat.
- **Andere landen van Azië:** alle landen op het Aziatische continent, met uitzondering van Turkije, Rusland, Japan, Zuid-Korea en een aantal staten uit de Stille Oceaan. Inclusief Armenië en de andere Kaukasuslanden, Syrië en de andere landen van het Midden-Oosten, Saoedi-Arabië en de andere landen van het Arabisch schiereiland, Irak, Iran, Afghanistan, Pakistan, Thailand, Filippijnen,...
- **Andere landen van Afrika:** alle landen op het Afrikaanse continent, met uitzondering van Marokko, Algerije en Tunesië. Libië en Egypte behoren wel tot deze landengroep. Ook inclusief Madeira, Canarische Eilanden en Djibouti, tenzij voor deze personen respectievelijk de Portugese of Spaanse nationaliteit of die van de Verenigde Arabische Emiraten geregistreerd staat.
- **Onbekend:** alle personen van wie we de exacte herkomst niet kunnen bepalen. Het gaat dan ook om personen die staatloos of vaderlandsloos zijn. Inclusief de personen met de volgende aanduiding van nationaliteit: NAVO, Shape, politiek vluchteling, regularisatieaanvraag ingediend maar nog geen formeel bewijs van nationaliteit,...

COLOFON

Redactie: Dirk Janssen

Expert data-analyse

Dirk.Janssen@integratie-inburgering.be

Stephanie Verhoeven

Lokale coördinator Mechelen-Lier

015 28 18 30

Stephanie.verhoeven@integratie-inburgering.be

Verantwoordelijke uitgever: Serge Spoelders

Regiomanager provincie Antwerpen

Serge.Spoelders@integratie-inburgering.be

Het Agentschap Integratie en Inburgering ondersteunt het Vlaams integratiebeleid. In het Agentschap vind je alle diensten voor integratie, inburgering, sociaal vertalen en tolken, en de Huizen van het Nederlands (behalve de diensten in de steden Gent en Antwerpen, en het Huis van het Nederlands Brussel). Het Agentschap is een private stichting en werd in 2013 opgericht door de Vlaamse overheid als extern verzelfstandigd agentschap. Meer info vind je op www.integratie-inburgering.be.